

Київський університет імені Бориса Грінченка

Т. Б. Каблова, С. В. Румянцева

*Читання партитур
для вокальних ансамблів*

Навчально-репертуарний збірник

Київ — 2019

Рекомендовано до друку
Вченою радою Київського університету імені Бориса Грінченка
(протокол № 4 від 26.04.2018 р.)

Укладачі:

Каблова Тетяна Борисівна, завідувач кафедри інструментально-виконавської майстерності Інституту мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидат мистецтвознавства;
Румянцева Світлана Віталіївна, старший викладач кафедри академічного та естрадного вокалу Інституту мистецтв Київського університету імені Бориса Грінченка.

Рецензенти:

Шульгіна Валерія Дмитрівна, професор кафедри естрадного виконавства Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв, доктор мистецтвознавства;
Качмар Олександра Василівна, доцент кафедри мистецьких дисциплін початкової освіти Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника, кандидат педагогічних наук, заслужена артистка України.

Каблова Т. Б., Румянцева С. В.

К12 Читання партитур для вокальних ансамблів: навч.-реперт. збірник для студентів ВНЗ / уклад. Т. Б. Каблова, С. В. Румянцева; Київ. ун-т ім. Б. Грінченка. — К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2019. — 90 с.
ISBN 978-617-658-065-2

У навчально-репертуарному збірнику подається необхідний теоретичний матеріал для опанування специфічних ознак партитури, особливостей втілення ансамблевої музики в нотному тексті, навичок читання партитури з аркуша та аналізу вокальних ансамблевих творів. Також запропоновано різноманітний музичний матеріал, а саме вокальні ансамблі різного рівня та типу виконання.

Збірник призначений для студентів спеціальності «Музичне мистецтво» (Сольний спів) бакалаврського освітнього рівня, а також рекомендується для студентів та викладачів вокальних та диригентсько-хорових відділів та факультетів педагогічних навчальних закладів всіх рівнів акредитації.

УДК 784/785

Big авторів

Вільне володіння нотним текстом — необхідна умова художнього виконання музичного твору. Уміння читати партитуру є одним із головних завдань для учасників вокального ансамблю у процесі становлення та розвитку вокаліста як співака та керівника вокального ансамблю. Читання партитур відкриває можливості для всебічного та широкого ознайомлення з музичним матеріалом для ансамблю різного типу та різного стилю. Навчально-репертуарний збірник відповідає вимогам робочої програми навчальної дисципліни «Читання партитур для вокальних ансамблів» для студентів спеціальності «Музичне мистецтво» спеціалізації «Сольний спів» бакалаврського освітнього рівня.

Мета створення збірника — формування у студентів вокально-виконавської та інструментально-виконавської компетентностей у процесі засвоєння знань і формування практичних умінь, необхідних для вокально-виконавської та вокально-педагогічної діяльності. Головними

завданнями відповідно до цього є: розширення музичного світогляду студентів шляхом практичного ознайомлення з провідними жанрами в ансамблевій вокальній музиці; розвиток образного мислення та художнього смаку; духовна підтримка та спрямування на професійно-творчий і особистісний розвиток студентів, на готовність до самоорганізації та самовдосконалення.

Основу навчально-репертуарного збірника складає музична вокально-ансамблева спадщина академічного та естрадного вокалу, яка вміщує повний спектр творів зарубіжної та української традицій від епохи бароко до сьогоdnішнього дня, у тому числі обробки саундтреків тощо. У цілому збірник призначений для студентів спеціальності «Музичне мистецтво» спеціалізації «Сольний спів» бакалаврського освітнього рівня.

Навчально-репертуарний збірник адресований студентам та викладачам вокальних та диригентсько-хорових відділів та факультетів педагогічних закладів всіх рівнів акредитації.

Тема 1. Історія виникнення вокальної партитури

Історичний розвиток музичної культури логічно формує ситуацію накопичення та узагальнення усього різноманіття нотного запису. Розвиток музичної думки, зміни в ідейно-емоційному змісті музики, поява нових музичних форм і виражальних засобів — все це призводить до необхідності появи нових, більш досконалих і практичних, способів запису музичних творів. Особливо це стосується багатоголосних творів. Основним засобом

запису таких багатоголосних інструментальних, вокальних, вокально-інструментальних творів є партитура (рис. 1).

Саме такий вигляд має нотний запис усіх голосів музичного твору.

Партитура (від *итал.* *partitura* — поділ, розподіл) — система роздільного запису на кількох нотоносцях, розташованих колонкою і поділених спільними тактовими рисками, всіх голосів багатоголосного твору для виконання ансамблем, оркестром або хором певного складу, в якій для партії кожного інструмента або голосу відведений окремий нотоносець. Партії в певному порядку розташовуються вертикально, таким чином, щоб однакові частки такту в залежності від долі знаходилися на одній вертикалі і візуально легко охоплювалися оком. У партитурі всі партії поєднані загальною — цілою або переривистою — тактовою рисою. Тобто йдеться про те, що всі основні долі збігаються в межах одного такту. Це теж виступає певним засобом візуалізації координат в часі всіх голосів твору. У партитурах записують музику для різних голосів твору, виконавських складів, і тому партитури бувають оркестрові, оперні, балетні, камерні, вокально-хорові.

У процесі еволюції партитури графічний вигляд її істотно змінювався, що було пов'язано з розвитком композиторської техніки. Принцип партитурної організації — вертикальне

Рис. 1. Нотний запис

Рис. 2. Хорова книга

розташування рядків — бере свій початок від органної табулятури. Перші зразки партитури використовували органісти, які супроводжували хорове виконання та фіксували найважливіші голоси твору: для дисканта і баса відводилися окремі рядки, середні голоси або фіксувалися у вигляді табулятури, або кожен випишувався на окремому рядку.

Хор чи ансамбль співав мадригал з так званої хорової (в деяких джерелах хоральної) книги (рис. 2). Це була достатньо велика і важка книга, написана на пергаменті (одна на всіх співаків), з широкими сторінками, де було зафіксовано порізно ноти для чотирьох або п'яти голосів — необхідна та традиційна кількість голосів в ті часи. Зображені таким чином (не один над одним) голоси на розвороті хорової книги дозволяли погоджувати та контролювати голосоведення та виконання відповідно до законів контрапункту.

За німецьким теоретиком Лампадієм, перші партитури використовуються з 1500 року й існують як “Tabulae compositoriae” (композиторські таблиці), про що він вказує у своїй праці “Compendium musicis” (1537). У цій же праці він наводить приклад мотету Ф. Вердело (рис. 3).

Цей мотет один з перших зразків нотного запису у вигляді партитури, з тактовою рисою в розмірі двох breves (тривалість breves — дві цілих ноти). Голоси розташовані відповідно до їхньої тисетури.

Протягом століття партитура як засіб фіксації нотного тексту отримує подальший розвиток та розповсюдження для запису багатоголосної музики, що було пов'язане з розквітом імітаційної поліфонії і розвитком гармонії. Поступово такий тип запису переходить в інструментальну музику та в процесі еволюції набуває загальноприйнятого сьогодні вигляду.

Завдання

- Знайти приклади симфонічної та вокально-хорової партитури творів західноєвропейських та українських композиторів.

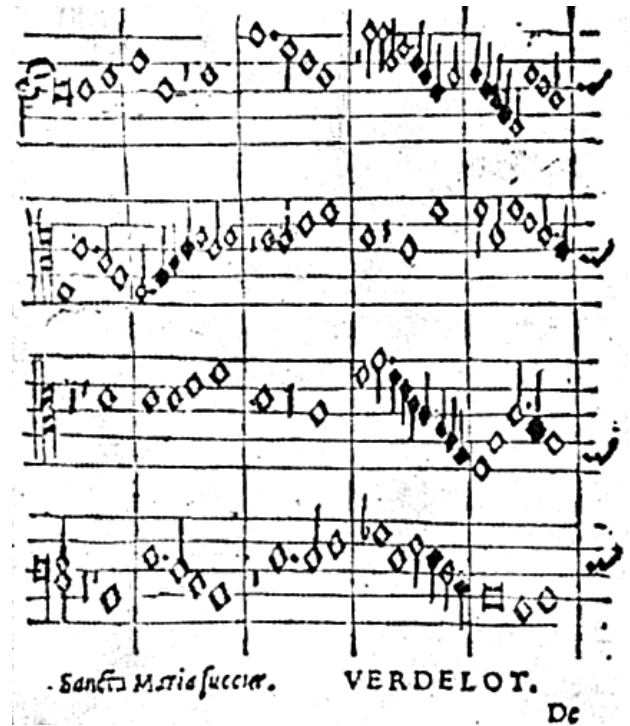

Рис. 3. Ф. Вердело. Мотет. Партитура

Отже, партитура історично виникла у вокально-хоровій музиці, отримала широке розповсюдження в музиці для різноманітних інструментальних, вокальних ансамблів та складів оркестрів (рис. 4).

ALMA LATINA
"THE CUP OF LIFE" © OMI-A, Inc.

Rock 4/4

Рис. 4. Інструментальна партитура

Тема 2. Тембральні особливості вокальних партій та порядок запису партій у партитурі

2.1. Вокально-хорова партія. Голоси та їх діапазон

Запис вокальних (хорових) партій на окремих рядках партитури дає можливість чітко бачити рух кожного з голосів вокального твору, розташування ж нотних рядків один під іншим в партитурі дозволяє, крім того, бачити і одночасне поєднання всіх партій і водночас уявити їх звучання.

Вокально-хоровою партією називається голос у вокально-хоровій партитурі, що фіксує нотний запис для конкретної групи виконавців, чії голоси найбільш близькі за тембровою диференціацією. У вокальному ансамблі партія зберігає своє значення. Ансамбль (від *фр.* ensemble — разом, безліч) — виконання музичного твору кількома учасниками спільно; окремий музичний твір для малого складу виконавців (в інструментальній музиці є поняття камерного ансамблю, ансамблю в чотири руки тощо). У практиці музичного виконавства існують ансамблі різного типу: інструментальні, вокальні, камерні, фортепіанні та ін.

Різниця між хором та вокальним ансамблем полягає в кількості осіб, які виконують однакову партію, в хорі це два і більше виконавців. Кожна вокальна партія має певний звуковий обсяг, тобто діапазон. Розрізняють загальний та робочий діапазони вокальних партій в хорі або ансамблі. Загальний обсяг вокальної партії визначається крайніми звуками — найнижчим та найвищим. Робочий діапазон, який є частиною загального, визначається звуками найбільш зручними для голосу конкретної партії і тому найбільш живаними.

У вокальній практиці історично ствердився наступний розподіл вокально-хорових партій за діапазоном:

- **сопрано** або дискант — високий жіночий або дитячий голос з діапазоном від c_1 до c_3 , а відповідно дискант — від d_1 до a_2 ;
- **альт** — низький жіночий голос, який за діапазоном охоплює від f до f_2 ;
- **тенор** — високий чоловічий голос, за діапазоном цей голос дорівнює обсягу сопрано, тільки нижче на октаву: від c до c_2 ;
- **бас** — низький чоловічий голос з діапазоном від d до f_1 .

Достатньо часто сопранову, альтову й тенорову групи поділяють на дві підгрупи: першу і другу. Басову ж групу поділяють на три підгрупи: перші басы, або баритони, другі басы (їх називають центральні) і basso profundo (октавісти), тобто глибокий бас.

Перше сопрано. Основна характерна риса голосів цієї групи — це легкість та рухливість, вільне виконання в межах другої октави та можливість звучання у третій октаві. Сопрано за своєю природою гнучкий та здатен демонструвати динамічні градації від *pianissimo* до *forte* на високих звуках. Складні ритмічні малюнки та мелодійні лінії у швидкому темпі для нього не являють особливих труднощів. Діапазон звучання перших сопрано приблизно від g_1 до a_2 або b_2 . Звуки першої октави (f_1-h_1) у перших сопрано звучать ніжно, м'яко і в більшості випадків слабо; розвинути сильне звучання до вершини першої октави вони не можуть. Звуки першої октави в нижньому тетрахорді використовувати на практиці не слід. Почавши зі звуку c_2 у перших сопрано, з'являється можливість розвивати значну силу і блиск.

Друге сопрано. Наповнено та насичено звучить голос у першій октаві, особливо у верхній її частині (f_1-h_1). Що стосується використання других сопрано при нюансі *piano*, то воно можливе тільки в межах першої октави, у другій же октаві ця група може обтяжити звучання сопранової групи в цілому та порушити при цьому природну прозорість і ажурну легкість звучання. Стосовно технічних можливостей других сопрано щодо їх рухливості і гнучкості, то ці голоси мають всі властивості перших сопрано.

Перші альти (меццо-сопрано) за діапазоном мають обсяг від a до f_2 . Останні звуки малої октави ($a-h$) та нижні звуки першої октави звучать у цього голосу м'яко та іноді недостатньо насичено. Отже, починаючи орієнтовно від g , перші альти набувають яскравості, блиску та сили. Найбільш яскраво перші альти звучать від d_1 до d_2 . У визначених тисетурних межах вони можуть використовувати різні динамічні відтінки — від ніжного *piano* до блискучого і яскравого *forte* — і проявляти рухливість і гнучкість при виконанні мелодичних малюнків у швидкому темпі.

Другі альти (контральто) найбільш яскраво звучать у малій октаві. Починаючи від f , можуть йти вгору до f_2 , але частіше використовується ряд звуків від g до a_1-h_1 . Звуки другої октави для других альтів незручні, подаються важко і дуже часто недостатньо виразно. Характерною рисою других альтів є масивність звуку. У порівнянні з першими, другі альти менш рухливі й гнучкі. Соковиті й густі, масивні звуки других альтів, з'єднуючись з легким, прозорим і ніжним тембром перших, надають усій партії насиченості

Рис 5. Жіночі голоси та характер дихання

Рис 6. Чоловічі голоси та характер дихання

й повноти при найрізноманітніших нюансах — від тонкого *pianissimo* до потужного *forte*.

Перший тенор ліричний. Робочий діапазон цього голосу сягає від $f-g$ до a_1-h_1 . Звуки малої октави в нього іноді не мають достатнього забарвлення. Перша октава у першого тенора звучить у повному обсязі легко, без напруги і досить сильно. Перший тенор вільно розпоряджається динамічними відтінками від ніжного *pianissimo* до дзвінкого *forte*. Цей голос рухливий і гнучкий, без особливих зусиль володіє дрібними тривалостями та виспіває їх акуратно та точно.

Другий тенор драматичний. Обсяг діапазону від c до g_1-a_1 . Для цього голосу в межах малої октави характерні насиченість і повнота звуку. Перша половина малої октави ($c-f$) у другого тенора звучить м'яко, виразно. Розвинути силу на цих звуках йому важко. Друга половина малої октави ($g-h$) може звучати відповідно до всіх градацій звуку: і голосно, і тихо. Звуки першої октави (c_1-g_1) важкі, з великими труднощами

піддаються співу *piano*. Найбільш природним для другого тенора у високому регістрі буде гучне звучання (*forte* або *mezzo forte*). Другий тенор менш рухливий, ніж перший.

Тенор-альтино. Іноді для розширення діапазону і своєрідного тембрового забарвлення вокального ансамблю чи хору до партії тенорів додають дуже високий чоловічий голос, так званий тенор-альтино, або контр-тенор. Уже саме слово «альтино» показує сферу звуків, якими володіє цей голос. Такими будуть звуки першої октави, починаючи з другої її половини, і кілька звуків другої октави — c_2-e_2 . Особливої сили тенор-альтино не має, але він надає теноровій партії у високому регістрі при будь-якому аспекті м'якості, легкості й, водночас, насиченості звучання.

Баритон, або перший бас. Легко й вільно звучить у малій октаві й у нижніх звуках першої октави (c_1-e_1) при порівняно слабкому та глухому звучанні у верхній частині великої октави ($g-h$). Діапазон баритона охоплює приблизно дві

октави — від a до g_1 . У зазначеному обсязі баритон, рухаючись вгору, набуває все більшої сили та насиченості. При цьому легкість звуку не втрачається. Градація динамічних нюансів від *piano* до *forte* та виконання мелодійних малюнків у швидких темпах для баритона не являє труднощів.

Другий, або центральний бас. Обсяг другого баса широкий — від c до e_1 і вище. Найбільш задіяним є ряд звуків від f до d_1 . У межах цих звуків бас дає тверде і повне, насичене і компактне звучання. При зміні динамічних напружень від *piano* до *forte* відчувається густина й міцність у тембрі. Починаючи від a до d_1 , другий бас може розвивати могутнє звучання. У середньому регістрі (c, d, e, f, g) досить легко справляється з рухомими

мелодійними малюнками і зміною динамічних відтінків. Для хору та ансамблю центральні басы незамінні, без них немає повноцінного та гармонічного звучання.

Октава, або бас-профундо. Найнижчий голос. Його діапазон охоплює від g_1-a_1 до $a-h$. Найбільш насичено звучить від g_1-a_1 до $d-e$. У межах контроктави октавісти особливої сили звучання розвивати не можуть (хоча бувають винятки), але при звучанні на *piano* можливе виконання соковитих, так званих оксамитових звуків.

Безумовно, цей поділ теж не є матрицею розподілу голосів, але при визначенні складу ансамблю та партій необхідно спиратися принаймні на чотири основні діапазони: сопрано, альт, тенор, бас.

Завдання

- Розглянути музичний матеріал (знайти за допомогою електронних ресурсів), визначити, до якого голосу належить партія. Обрати два приклади для кожного типу голосу з класичних та народних творів (повинно вийти по чотири твори для сопрано, альт, тенора, баса).

Класичні твори	Народні пісні
<ul style="list-style-type: none"> Бах І. «За річкою дім старий»; Бетховен Л. «Травнева пісня»; Білаш О. «Пісня Лади», «Журавлина туга», «Ти, моя вірна любов», «Материнська пісня»; Брамс Л. «Колискова»; Вебер К. «Вечірня пісня»; Векерлен Ж. «Мінуєт Екзоде»; Глінка Н. «Жаворонок», «Северная звезда»; Гріг Е. «Лісова пісня»; Гулак-Артемівський С. «Пісня Оксани», «Пісня Одарки», «Пісня Карася» (з опери «Запорожець за Дунаєм»); Даргомижський О. «Юноша и дева», «16 лет», «Старий капрал»; Дворський П. «Смерекова хата»; Домінчен К. «Я до кладочки іду»; Дичко Л. «Пастелі»; Жербін М. «Осінні квіти»; Зарембо В. «Топтала стежечку»; Івасюк В. «Водограй»; Карабиць І. «Пісня на добро»; Косенко В. «Колискова» «Взяв би я бандуру»; Кос-Анатольський А. «Чотири воли пасу я»; Лисенко М. «Нумо, нумо», «Пісня Цвіркунки» (з опери «Чорноморці»), «Садок вишневий коло хати», «Айстри», «Не дивися на місяць весною»; Майборода Г. «Розвійтеся вітром», «Запливай же, роженко весела», «Тополина баркарола»; Моцарт В. «Колискова», арія Барбаріни з опери «Весілля Фігаро», арія Керубіно з опери «Весілля Фігаро»; Осадчий А. «Ти, земле моя»; Поклад І. «Краю мій лелечий»; 	<ul style="list-style-type: none"> «Було б не рубати зеленого дуба», обр. П. Сокальського; «Вечір близенько», обр. С. Карпенка; «Гаю, гаю, зелений розмаю», обр. Г. Верьовки; «Калина», обр. С. Карпенка; «Ой ходить сон», обр. Л. Ревуцького; «Ой піду я до млина», обр. М. Лисенка; «Пливе човен», обр. М. Лисенка; «Гомін, гомін по діброві», обр. А. Єдличка; «Зозуленька кукут», обр. М. Колесси; «Исходил младешенка» (рос.), обр. М. Римського-Корсакова; «Лугом іду, коня веду», обр. М. Лисенка; «Баламути», обр. В. Косенка; «Взяв би я бандуру», обр. В. Косенка; «Дощик», обр. М. Лисенка; «Казав мені батько», обр. М. Лисенка; «Ой, ти дівчино зарученая», обр. А. Коцєпінського; «Ой на гору козак воду носить», обр. М. Лисенка

Класичні твори	Народні пісні
<ul style="list-style-type: none"> Петриненко Т. «Пісня про пісню»; Степовий Я. «Вітер в гаї не гуляє», «Ой, три шляхи широкії», «Розвійтеся з вітром»; Стеценко К. «Вечірня пісня» (колискова); Чайковський П. «Мой садик», «Коліскова в бурю»; Шуберт Ф. «Вранішня серенада», «Форель»; Шуман Р. «Тихий вечір», «Лотос»; Янівський Б. «Журавочка» 	

2.2. Особливості запису вокально-хорової партитури

Порядок запису голосів у партитурі є історично усталеним відповідно до висотного принципу. Верхній рядок призначено найбільш високому за діапазоном голосу. Порядок вокально-хорової партитури — зверху вниз: сопрано — альти — тенора — баси. Відповідно до цього з лівого боку нотного стану вказується, до яких голосів належить та чи інша партія.

Повністю	Скорочено
Сопрано Soprano (ni)	C. S.
Альт Alto (ti)	A. A.
Тенор Tenor (ri)	T. T.
Бас Basso (si)	B. B.

Нотні рядки вокально-хорової партитури з лівої сторони поєднуються спільною рисою, що з'єднує всі нотні стани партитури, та фігурною дужкою — аколодою. Тактові риси також проходять через усі нотні рядки. Вони показують, що всі партії, об'єднані нею, виконуються водночас. Але вона може бути й переривистою — за умови збереження єдиного місця візуально.

В оперній партитурі партії солістів, ансамблів та хору розташовані над струнним квінтетом (рис. 7).

Як вже було зазначено вище, вокально-хорові партії передусім відрізняються теситурою. Наприклад, партію баса та партію сопрано написати в одному ключі та на одному нотному рядку неможливо та нелогічно. Для більш коректного та легкого для сприйняття викладу матеріалу використовується система ключів. Саме **ключ** фіксує абсолютне звуковисотне значення усіх нот (звуків). Існує три групи ключів: «соль», «фа» та «до» (рис. 8).

Але у вокальній партитурі найбільш часто зустрічається ключ «соль» та ключ «фа».

Така система формує логічний та доступний для швидкого читання нотний запис партитури. Музичний звукоряд, що охоплюється цими двома ключами, надає можливість записувати в них

Завдання

- Розглянути приклади запису партитур з використанням всіх зазначених видів ключів.

Cantata from "Tosca"

The image shows a musical score for a cantata from 'Tosca' by G. Puccini. It features a vocal quartet (Soprano, Alto, Tenor, Bass) and piano accompaniment. The lyrics are: 'Sa_ le, a_ sce_ nde Tu_ man ca_ nti_ co va_ rca spa_ zi va_ rca ce_ li'. The score is written in G major and 4/4 time.

Рис. 7.

— Ключ Соль (G)
 — Ключ Фа (F)
 — Ключ До (C)

Рис. 8. Групи ключів

вокально-хорову музику. Партії сопрано і альти записуються в партитурі в скрипковому ключі, баса — в басовому. Треба зауважити, що партія тенорів в чотирирядковому записі партитури зазвичай нотується в скрипковому ключі в першій і другій октавах, а читається (звучить) у малій та першій. У дворядковій партитурі тенор, зазвичай, записується в басовому ключі.

Тема 3. Різновиди партитур для вокальних ансамблів

Відповідно до якісного складу ансамблю твір для вокальних ансамблів та хорів має певні **різновиди** у партитурному записі. Йдеться про те, що твір може бути призначений для дитячого, жіночого, чоловічого (або можливих поєднань) голосу, з супроводом чи а капела, що формує поняття типу ансамблю (в хорівій музиці — типу хору). Розрізняють такі **типи** вокально-хорових партитур: партитура для однорідного (дитячого, жіночого або чоловічого)

ансамблю та партитура для змішаного ансамблю. Також є поняття **виду** вокально-хорової партитури, що розрізняється відповідно до кількості самостійних голосів.

Відповідно до типу та виду ансамблю використовується певна кількість нотних рядків. Також важливе значення має безпосередньо фактура музичного твору. Розглянемо можливі різновиди ансамблевих вокальних творів та їх партитури.

Партитура для однорідних вокальних ансамблів

Однорядковий виклад. Найчастіше на одному рядку нотують твір, що не має яскравого розвитку, де можуть збігатися ритм та літературний текст. При цьому голоси записуються з штилями вгору та вниз. Така партитура використовується для запису народних пісень, а також хорових номерів в операх.

Багаторядковий виклад. Достатньо типовим для викладення музичного матеріалу, призначеного для *однорідного ансамблю* з розвинутими самостійними голосами, є **дворядковий запис**. Це обумовлено перш за все тим, що основних вокальних партій усього дві, у свою чергу ці партії розподіляються на перші та другі голоси, відповідно до цього вони записуються зі штилями вгору та донизу.

Іноді зустрічається партитура для однорідного вокального ансамблю, але в трирядковому

викладенні. Це пов'язано перш за все з тим, що голоси мають високий рівень самостійності: складний мелодійний рух, ритмічний малюнок, інтонаційні труднощі тощо

Існують такі види трирядкового викладення музичних творів у партитурі:

С I	С	Т I	Т
С II;	А I;	Т II;	Б II
А	А II	Б	Б II

Для запису партитури для однорідних вокальних ансамблів майже не використовують більше чотирьох нотних рядків запису. Найбільш поширеними є однорядковий або дворядковий виклад. Хоча при умовно розвинутих партіях існують й інші приклади (рис. 9).

Канцонета

К. Монтеверді

The image shows a musical score for a three-part vocal ensemble. The top part is labeled 'C. I', the middle 'C. II', and the bottom 'A.'. Each part has a treble clef and a key signature of one flat (B-flat). The time signature is 4/4. The lyrics are written below the notes. The lyrics are: 'По-верь, мой друг, счастье - е при-дет / II mio mar-tir ten - go ce - la -'. There are dynamic markings 'tr' (trillo) above the first and third staves. The score is presented in a single system with three staves.

Рис. 9

Партитура для змішаних вокальних ансамблів

Змішані вокальні ансамблі складаються з чотирьох основних партій. Відповідно до цього для їх нотування використовують чотирирядковий запис партитури. Саме такий тип партитури

використовується найчастіше й для запису багатоголосних хорових творів.

Іноді, в залежності від самостійності та розвинутого подання голосів, можна використовувати дворядковий запис (рис. 10).

Партесний концерт

Музика Д. Бортнянського

Те бе, Бо - га хва - лимъ, те - бе, Го - спа - да ис - по -

Рис. 10

Для неповного змішаного ансамблю кожна партія фіксується на окремому нотоносці (рис. 11).

Триголосна Літургія св. Івана Златоустого Херувимська

Музика Д. Бортнянського

Протяжно

Иже хе - ру - ви - мы, хе - ру - ви - мы тай - но,

Рис. 11.

Завдання

- Проаналізувати різні види партитур, визначити, для якого ансамблю призначений той чи інший твір. Аргументувати свою відповідь (всього 10–15 творів).

Тема 4. Партитурні позначення

До партитурних позначень належать, як правило, всі символи та знаки, які вказують в нотах на темп, артикуляцію та характер виконання.

Темп в партитурі зазвичай позначається над верхнім рядком у вигляді словесного (частіше італійського) і математичного виразів. Наприклад: *andante* = 60, це означає, що швидкість виконання — не поспішаючи, кроком, що дорівнює 60 ударам (чвертей) у хвилину на метрону; *moderato* = 80, тобто помірно, з рухом зі швидкістю 80 ударів (половинних) у хвилину тощо. Зміна темпу фіксується новим позначенням над верхнім рядком партитури.

pp — піанісимо

p — піано

mp — мецо-піано

mf — мецо-форте

f — форте

ff — фортисимо

 або *cresc.* — крещендо

 або *dim., dimin.* — димінуендо

> V — акцент

Рис. 12. Динамічні позначення

Артикуляційні позначення відображають спосіб ведення і поєднання звуків між собою (легато, нон легато, стакато), а також різноманітні образотворчі прийоми й ефекти (акценти — $\geq$, гліссандо — *gliss.*, парландо — *parl.*), що записуються над кожним рядком партитури.

Легато (*legato*) — плавне ведення звуку, що припускає перехід без перерви від одного звуку до іншого. Штрих легато, що позначається в інструментальних творах лігою, у творах для хору не вимагає ніяких додаткових позначень, оскільки є природним і звичайним способом співу.

Нон легато (*non legato*) — достатньо протяжне виконання. У нотах позначається крапками над або під звуками, об'єднаними лігою. Якщо даний штрих поширюється на значний музичний відрізок, то замість крапок пишуть вираз «*non legato*».

Стакато (*staccato*) — уривисте виконання звуків, відокремлених один від одного. У нотному

тексті хорової партитури позначається крапкою над або під нотою.

Розподіл літературного і музичного тексту на окремі фрази здійснюється цезурами, місце яких визначає логіка поетичної і музичної думки. Цезури бувають двох видів — зі зміною дихання і без зміни дихання. Музична фраза, що виконується на одному диханні та відповідає поетичному тексту, має назву **вокальна фраза**.

У вокальній музиці в основу запису поетичного тексту покладено принцип групування по складах, тобто одному складу слова відповідає один звук, незалежно від його тривалості. Якщо склад розспівується кількома звуками, то над усіма об'єднаними цим складом нотами ставиться ліга. Літературний текст підписується в партитурах під нотним станом кожного рядка, слова при цьому поділяються на склади короткою горизонтальною лінією згідно з граматичними правилами.

Завдання

- Проаналізувати 5–7 партитур та обґрунтувати використання тих чи інших партитурних позначень.

Тема 5. Виконання партитур для вокального ансамблю на фортепіано

Виконання хорової партитури на фортепіано за своєю сутністю — це можливість найбільш глибокого опанування художнього змісту твору, його специфіки та визначення виконавських особливостей. Таке виконання дозволяє уявити твір повністю, прослухати окремі партії та їх співзвучність. Інакше кажучи, вміти зіграти ансамблеву партитуру на фортепіано — це отримати можливість втілити засобами одного інструмента звучання усього багатоголосного ансамблю.

Головною метою при виконанні партитури ансамблевого твору на фортепіано є передача особливостей співу на інструменті, що формує наступні завдання:

- зобразити в інструментальному звучанні всі компоненти, всі складові ансамблевого твору в ракурсі опанування мелодико-ритмічного, гармонічного і поліфонічного змісту в передбаченому темпі з дотриманням динамічних відтінків;
- продемонструвати у своєму виконанні розвиток змісту і характеру основних тематичних блоків твору;
- передати у фортепіанному викладі специфіку ансамблевого звучання (цезура, аплікатура, педалізація).

Аплікатура та звуковидобування. При виконанні партитури на фортепіано необхідно пам'ятати, що основний тип вокального виконання — legato. Отже, всі звуки повинні поєднуватися плавно й без поштовхів. Звуки голосів, які сприймаються й горизонтально (мелодійно), й вертикально (гармонічно), повинні переходити один в інший поступово, без стрибків та звукових різких випадів. У такому контексті важливості набуває правильна та раціональна аплікатура.

Вибір зручної аплікатури не тільки спрощує виконання партитури з технічного боку, але й суттєво впливає на характер звучання. Головне завдання раціонального використання аплікатури — досягнення максимально наближеного, легатного звучання та створення повноцінної музично-вокальної фрази. Серед основних піаністичних прийомів для досягнення legato виділяються такі: підкладання першого пальця, перекладання і підміна пальців.

Педалізація. Педаль, частіше права, застосовується для підсилення художнього образу та досягнення більш легатного звучання. Така функція педалі дозволяє виокремити низку характерних ситуацій її використання.

Найчастіше педаль використовується, коли на основі одного лише пальцевого legato не вдається досягти плавного руху голосів. У таких випадках для усунення перерви між сусідніми гармоніями використовується синкопована педаль. Особливість цієї педалі полягає в тому, що вона береться трохи із запізненням та знімається відразу після взяття нової гармонії. Така педаль підсилює штрих legato. Також педаль із запізненням використовується при повторенні одного й того ж акорду.

Пряма педаль використовується, якщо є далеко віддалений басовий голос, що знаходиться поза можливістю виконати всю гармонію та голоси одночасно. У такому випадку бас виконується у вигляді короткого форшлага з прямою педаллю. Так само пряма педаль використовується, якщо необхідно досягнути «легатного» поєднання мелодії голосів при виконанні стрибка.

Головним при використанні педалі є те, що педаль виконується не тільки ногою, а скоріше «вухом». Бо виставити чітку педаль майже неможливо. Треба уважно слухати своє виконання та контролювати глибину педалі, її тривалість. Необхідно розуміти, що невміле або непомірне використання педалі може призвести до неясності голосоведіння і нечистої гармонії. Педаль не є засобом для забезпечення legato при будь-якому виконанні, а скоріше використовується як допоміжний засіб. Треба пам'ятати, що на початку роботи над партитурою слід намагатися якомога менше використовувати педаль, натомість прямувати до максимально пов'язаного звучання тільки за допомогою коректно підібраної аплікатури та розподілення голосів між руками. Отже, використання педалі повинно відповідати характеру звуковедіння та бути максимально чистим та акуратним.

Цезура. Цезура має основоположне значення при поданні та побудові вокальної фрази. Слід зробити акцент на необхідності дотримання всіх видів цезур (загальноансамблевих, по партіях, зі зміною дихання і без зміни). Звісно, під час виконання твору у хорі чи ансамблі переважає, зазвичай, ланцюгове дихання, отже, це необхідно належним чином відображати та розуміти під час виконання партитури ансамблю на фортепіано.

Поетичний текст має специфічний вплив на прочитання будь-якого вокального твору: музична фраза повинна співвідноситися з поетичною. Отже, треба розуміти, що все підпорядковано

єдиній кульмінаційній вершині: рух у фразі здійснюється на основі розвитку драматургічної думки до головного (іде) слова музичного речення, закінчення слів, фраз. Слід пам'ятати, що використання динаміки допомагає філірувати інструментальний звук, наслідуючи вокальному виконанню.

Вокально-ансамблеві твори у фортепіанному виконанні повинні звучати максимально співуче. При цьому виконавцю слід мінімально використовувати педаль, щоб не ховати мелодійні й гармонійні звукобудови. Важливим також є вміння не тільки бачити послідовність акордів, утворених різними голосами, але також чути рух кожного голосу, рельєфно й виразно зобразити його у фортепіанній звучності: повинна бути розвинута диференціація рухів із загальним поєднанням звукового масиву.

Окремо слід звернути увагу на необхідність розуміння специфіки вокальних темпів, які зображують вокальну сутність. Слід звернути увагу на те,

що вокальні твори суттєво відрізняються за темпом від чисто інструментальних, тому твори в швидкому темпі виконуються більш стримано, а повільні — більш рухливо. Це обумовлено особливостями співочого дихання і роботою артикуляційного апарату. Виконання всіх агогічних нюансів повинно точно відповідати партитурним позначенням та співвідноситися з вокальною фразою.

Отже, головними завданнями під час виконання вокальної партитури на фортепіано є досягнення диференціації рухів, опанування кожного голосу та їх поєднання в єдине ансамблеве звучання. Безсумнівно, це становить певні проблеми при відтворенні ансамблевого вокального твору на фортепіано, але систематичні заняття та дійсне усвідомлення специфіки вокального твору формує правильне ставлення до роботи з партитурою та навички інструментального виконавства партитури вокального ансамблю.

Завдання

- Підготувати виконання будь-якої дворядкової партитури із збірника.

Тема 6. Спрощення партитур для вокальних ансамблів при виконанні на фортепіано

Партитури для вокальних ансамблів в переважній більшості можуть бути виконані на фортепіано абсолютно точно. Однак зустрічаються партитури, де через кількість голосів, особливості фактури, відстані між голосами, що виконуються водночас, точне фортепіанне відтворення є неможливим. Труднощі виникають також при перехрещенні голосів, а також коли партія тенора в змішаному хорі написана у високому регістрі й стоїть далеко від басу. Слід також пам'ятати, що партія тенора, записана в скрипковому ключі, виконується на октаву нижче. Отже, виконавець повинен розуміти, що при розподілі голосів партитури між руками дозволяються певні спрощення фактури:

- при октавних подвоєннях баса нижній звук потрібно брати стрибком, при цьому саме нижній звук повинен виконуватися за допомогою педалі в долю, а потім швидким переносом лівої руки всього акорду (форшлаг на педалі) добираються інші звуки;

- можливі пропуски звуків, що тримаються довго чи заліговані в окремих голосах;
- при повторюванні однакових акордів в широкому розташуванні допускається виконання лише першого басового звуку форшлагом на педалі, а при наступних повтореннях — можна зовсім опустити дану партію на педалі, що збереже звучання цього басу. У такому випадку від виконавця вимагається значна слухова концентрація та контроль чистоти звучання.

Слід пам'ятати, що не кожне спрощення партитури може використовуватися. Спрощення, яке змінює мелодичну лінію чи гармонію, є неприпустимим. Так само не можна повністю знімати голос. Будь-яке спрощення спрямоване не на зміни у змісті твору, а на повноцінне звучання та передачу його образного змісту для повного опанування художнього задуму автора твору та його музичного втілення. Отже, виконання партитури вокального ансамблю на фортепіано — це джерело пізнання твору, на якому базується робота керівника ансамблю з виконавцями.

Завдання

- Проаналізувати можливості спрощення будь-якої партитури із збірника.

Тема 7. Читання партитури з аркуша

Важливою складовою в роботі над вокальною партитурою є вміння працювати з новим текстом, а саме читання з аркуша. Це передбачає певні принципи роботи з партитурою.

При читанні з аркуша спочатку слід візуально ознайомитися з партитурою, визначити склад ансамблю, основну тональність, розмір, темп, характер ритмічного малюнка, особливості вокально-ансамблевої фактури. Особливо слід звернути увагу на словесний текст. Ознайомившись з літературним текстом, слід визначити кульмінаційну фразу, місця найбільш значних цезур, звернути увагу на співвідношення вокальних партій з партією супроводу.

При читанні нот з аркуша слід якомога менше дивитися на клавіатуру, зосереджувати увагу на зоровому читанні незнайомого тексту. Однією з необхідних навичок для читання з аркуша є здатність візуально читати партитуру на декілька тактів наперед, передуючи її фактичному виконанню.

Дуже важливим є бачення партитури не тільки як втілення окремих голосів в мелодійному викладенні, а як гармонічної фактури: акордової, інтервальної тощо.

При читанні нот з аркуша слід звертати особливу увагу на метроритмічну сторону виконання. Іноді можна дозволити деяку неточність у розташуванні акорду або пропустити звук, але не можна втрачати метроритмічну основу, бо це руйнує саму ідею музичного твору. Бажано

грати партитуру в темпі, близькому до зазначеного, оскільки помітна його зміна може негативно вплинути на характер музики.

Звісно, треба намагатися охопити партитуру твору повністю, від початку до кінця. Але якщо це неможливо зробити з першого разу, то слід охоплювати максимально закінчений розділ. Бажано робити розподіл матеріалу згідно з вокальною фразою.

Спочатку слід виконувати без підготовки тільки легкі одно-, дворядкові партитури творів а капела дво-, триголосних жіночих чи дитячих ансамблів, а потім переходити до чоловічих та змішаних. Найбільшу складність становлять змішані вокальні ансамблі з інструментальним супроводом. Роботу над такими творами слід розпочинати з уважного аналізу як вокальної, так й інструментальної партії. Зазвичай певні голоси знаходять відображення в інструментальному супроводі, що надає можливості певного спрощення фактури як для технічного виконання на фортепіано, так й вокального.

Уміння швидко та легко читати ансамблеві чи хорові партитури безпосередньо пов'язане з самостійною роботою. Для напрацювання цієї навички слід регулярно виконувати на інструменті народні чи дитячі пісні в простому викладенні й поступово переходити до більш складних текстів. Також є важливим уміння виконувати основу партитури однією рукою. Це знадобиться у роботі з хором або ансамблем.

Завдання

- Самостійно знайти та підготувати 6–7 дитячих вокальних ансамблів. Уміти зіграти будь-який за вибором викладача.

Тема 8. Транспонування партитури для вокального ансамблю

Однією з найважливіших навичок при роботі з партитурою є вміння транспонування нотного матеріалу на необхідний інтервал відповідно до вокальних здібностей та можливостей ансамблю.

Існують різні види транспонування. Найбільш простим є транспонування *із заміною знаків при ключі*. Це стосується транспонування на півтону вверх чи вниз: *c moll — cis moll*; *D dur — Des dur*. Тобто цей вид транспонування полягає в уявній заміні ключових і випадкових знаків альтерації. Отже, перехід в іншу тональність здійснюється тут простою заміною ключових знаків.

Другий вид транспонування — *інтервальний*. При транспонуванні творів в нову тональність визначальним є той інтервал, на який проводиться перенесення нотного тексту. При цьому зміна тональності повинна здійснюватися шляхом послідовного підвищення або зниження кожної ноти твору на певний інтервал. Даний спосіб транспонування можна застосовувати, однак, займаючи багато часу для перенесення окремих звуків, він не дає можливості здійснити швидке перенесення твору в іншу тональність. Тому застосовування інтервального способу транспонування обмежується, в основному, колом тональностей, які перебувають в секундовому відношенні, оскільки послідовний відлік інтервалів при транспонуванні на терцію або кварту постає більш складним.

Ще один вид транспонування — *за зміною ключа*. На відміну від вищевикладених, даний спосіб транспонування заснований на зовсім іншому принципі. Він полягає в тому, що однакові за написанням ноти (на аналогічній лінійці)

в різних ключах набувають і різного звуковисотного значення. Наприклад, в скрипковому ключі на другому рядку пишеться нота *g1* (*соль* першої октави), а в басовому ключі на цій же лінійці поміщається нота *H* (*сі* великої октави).

Таким чином, зміна звуковисотного значення при зміні ключа і складає основу способу транспонування за зміною ключа. Якщо, наприклад, нотний текст записаний у скрипковому ключі, то його можна прочитати в тенорових ключах (на октаву вище), тим самим твір буде транспонувати на щабель нижче. При цьому не слід забувати, що у зв'язку зі зміною ключа будуть відбуватися і зміни в розташуванні на лінійках нотного стану ключових знаків.

Для відпрацювання навичок транспонування слід починати з транспорту на відповідний інтервал верхнього голосу або одного з середніх голосів. Потім, відповідно, від легкого до важкого слід грати два голоси одночасно, частину твору повністю, голоси тощо. Для поглиблення навичок транспонування доцільним є поступове включення нового музичного матеріалу і послідовне ускладнення вправ на прикладах хорової та ансамблевої літератури.

Слід також зазначити, що розвиток навичок транспонування на слух і по нотах необхідно здійснювати в тісному зв'язку з розвитком навичок підбору музики на слух і читання нотного тексту з листа. Дуже важливим є також те, що навички транспонування, підбору музики на слух, читання нот з листа існують в тісному взаємозв'язку та носять творчий характер. Ці вміння мають велике значення для загальномузичного розвитку вокалістів, і тому починати розвиток цих навичок необхідно якомога раніше.

Завдання

- Підібрати на інструменті мелодію та супровід до твору із власного репертуару, спробувати записати його нотами. Знайти ансамблеві твори для жіночого, чоловічого, змішаного ансамблю (хору), зробити транспонування всіма вказаними способами на обраний інтервал.

Тема 9. Аналіз твору для вокального ансамблю

Питання аналізу завжди є пріоритетним в контексті вивчення будь-якого твору. Це в першу чергу потрібно для повного опанування музичного полотна в загальній картині його існування та правильного планування роботи в ансамблі.

Розуміння епохи, стилю композитора дозволяє виконавцю та керівнику ансамблю найбільш чітко уявити та втілити у власній інтерпретації художній задум твору, його ідею та мету. Аналіз теситури голосів та прогнозування виконавських складнощів дозволяє грамотно розподілити партії між виконавцями та відразу звернути увагу на певні потенційно проблемні місця. Отже, розглянемо етапи аналізу партитури.

1. Загальні відомості про твір

- 1.1. На даному етапі визначаються всі загальні відомості щодо твору, який виконується. Це, перш за все, повна назва, автор тексту та музики, стиль епохи в цілому. Також бажано знати загальні відомості про композитора, історію та рік створення музичного твору, навести загальну характеристику вокальної творчості композитора. За можливістю дати загальні відомості про автора тексту, особливості його поетичної творчості.
- 1.2. Визначення виду та жанру вокального твору (для якого саме ансамблю створений: однорідний, змішаний; а капела; з інструментальним супроводом; обробка народної пісні; перекладення іншого музичного твору; частина сюїти, кантати, ораторії, сцена з опери тощо). Слід наголосити, що якщо твір є частиною більш великого твору, то слід коротко охарактеризувати й інші його частини, щоб мати загальне уявлення про весь цикл (склад виконавців, кількість частин, роль хору тощо). Головна умова даного пункту — це максимальна стислість даних. Йдеться про те, що при наданні відомостей, наприклад про композитора, не треба наводити повністю його біографію, достатньо стисло охарактеризувати стиль, у якому він творив, та особливості вокальної творчості.

2. Музично-теоретичний аналіз

- 2.1. Жанр твору (лірика, гімн, марш, танець тощо). Визначення форми: одночастинна (період), двочастинна, тричастинна

(проста і складна), куплетна (кількість куплетів), куплетно-варіаційна тощо. Особливості використання композитором традиційної музичної форми при втіленні свого задуму щодо твору (розмір і співвідношення частин, розмір і число музичних пропозицій тощо). Слід пам'ятати, що твори для хору чи ансамблю а капела невеликого обсягу зазвичай викладені у формі періоду, у формі періоду з розширенням, у простій двочастинній формі, нерідко з розширеною заключною частиною, у простій тричастинній формі, куплетній тощо. Більш розгорнуті твори написані в складній двочастинній або тричастинній формі. В обробках народних пісень частіше зустрічається куплетно-варіаційна форма.

- 2.2. Розгляд музично-тематичного матеріалу. Характеристика мелодії — тема (теми), її характер, інтонації, метроритмічні і ладові особливості. Темп (темпи). Розподіл музично-тематичного матеріалу між хоровими партіями (а також сольними голосами та інструментальним супроводом).
- 2.3. Ладотональні особливості твору. Визначення основної тональності. Характеристика тонального плану (відхилення, модуляції). Ладові особливості (використання композитором народних діатонічних ладів або характерних ладових оборотів).
- 2.4. Характеристика фактури: гомофонно-гармонійна, поліфонічна (імітаційна, підголосочна, контрастна, імітаційно-підголосочна), змішана. Взаємозв'язок фактури із змістом твору і виражальними засобами ансамблю. По можливості бажано також зробити докладний аналіз гармонії (акордики, ансамблевих вертикалей) з загальноприйнятим позначенням функцій та назвами кожного акорду, на підставі чого дається характеристика гармонійної мови твору, його особливостей і складності.

Слід пам'ятати, що поняття «фактура», «виклад», «склад» по суті рівнозначні. Тому вживання словосполучення «фактура викладу» є невірним. У даному пункті головною умовою є не відокремлений аналіз всіх складових твору, а співвіднесення використання, наприклад, тієї чи іншої гармонії з художнім задумом твору.

3. Вокально-ансамблевий аналіз

- 3.1. Тип та вид ансамблю (більш ретельно в порівнянні з пунктом 1), характеристика партій. Визначення типу і виду хору (однорідний, змішаний, число голосів-партій). Діапазон партій та ансамблю в цілому. Теситурні умови. Ступінь вокальної завантаженості та розвинутості вокального ансамблю і окремих партій.
- 3.2. Теситурне і динамічне співвідношення між партіями. Роль різних партій у творі (виконання основного мелодійного матеріалу, підголосків, акомпанементу тощо) Використання специфічних тембрових виразних якостей вокального ансамблю та його партій (tutti, співставлення голосів, чисті тембри тощо).
- 3.3. Особливості інтонування. Виявлення на основі ладогармонічного аналізу найбільш складних в інноваційному плані моментів з урахуванням закономірностей мелодійного (горизонтального) та гармонійного (вертикального) ладу. Способи подолання інтонаційних труднощів.
- 3.4. Встановлення найбільш характерних вокальних особливостей твору. Особливості вокального літературного тексту і його вимови (дикція, орфоєпія, особливості підтекстовки). Характер звуку (світлий, темний, прикритий тощо). Особливості співацького дихання (по фразах, ланцюгове). Характеристика прийомів ведення звуку (lento, staccato, marcato).

4. Літературний текст

- 4.1. Зміст літературного тексту, його тема, ідея, образи, форма викладу, розмір. Порівняння тексту, який використано при створенні вокально-ансамблевого твору, з літературним оригіналом; зміни та їх причини. Якщо використаний композитором текст є уривком (фрагментом) з літературного твору (вірші, поеми тощо), бажано дати повну характеристику всього літературного твору.
- 4.2. Взаємозв'язок літературного тексту і музики. Ступінь відповідності змісту літературного тексту змісту музики. Втілення засобами музики літературних тем і образів. Взаємозв'язок будови літературного тексту і форми вокально-ансамблевого твору.

5. Виконавський аналіз

- 5.1. Розробка виконавського плану на основі розкриття змісту твору і виходячи

з літературного, музичного та вокально-ансамблевого аналізу. Загальний характер твору та його частин. Темповий план (точний переклад і пояснення всіх темпових позначень). Динаміка. Нюансування. Позначення характеру виконання. Агогіка. Пояснення використаних засобів виразності.

- 5.2. Виявлення специфічних виконавських труднощів у зв'язку з особливостями жанру і форми твору (вокальна мініатюра, велика вокально-інструментальна форма, куплетна, репризна тощо). Визначення характерного для даного твору основного виконавського принципу (цілісність, безперервність розвитку, епізодичність, деталізація, періодичність тощо).
- 5.3. Фразування. Музична фраза у зв'язку з фразою літературного тексту. Визначення загальної і малих динамічних і смислових кульмінацій.
- 5.4. Визначення у творі найбільш важливих і трудомістких моментів, які потребують особливої уваги в процесі репетиційної роботи; методи ефективної роботи над ними.
- 5.5. Виклад власного виконавського задуму (інтерпретація твору) та його конкретна деталізація шляхом відбору і виділення найбільш характерних для даного твору музично-виразних, вокально-хорових і диригентсько-виконавських засобів.

Отже, головним завданням стає створення власної інтерпретації через розкриття зв'язку літературного та музичного текстів, виявлення всіх засобів музичної виразності, виявлення основних виконавських труднощів та визначення шляхів їх подолання.

Підсумуємо, що є головним в аналізі твору для вокального ансамблю:

- виявлення стильових рис творчості композитора у творі при порівнянні з іншими його творами; порівняння аналізованого твору з іншими творами, написаними на той самий текст або присвячений такій самій темі;
- виявлення власного ставлення до твору, що досліджується, враження від можливого «живого» його прослуховування; порівняння різних виконавських інтерпретацій; визначення місця та ролі твору в наші дні з позицій сучасного музично-ансамблевого мистецтва.

Таким чином, аналіз вокально-ансамблевих творів має багато спільного з традиційним аналізом будь-якого твору. Але головною особливістю такого аналізу є вивчення всієї специфіки твору в ракурсі вокально-ансамблевого мистецтва.

Завдання

- Проаналізувати твір за власним вибором із нотного матеріалу збірника.

Закувала зозуленька

(Українська народна пісня)

Обробка М. Леонтовича

Andante

SOPRANO

ALTO

За-ку-ва - ла зо-зу-лень-ка на сто-до-лі на ро - зі.

5

За-пла-ка - ла дів-чи-нонь - ка вбать-ка на по - ро - зі.

Закувала зозуленька
На стодолі, на розі.
Заплакала дівчинонька
В батька на порозі.

Не куй, не куй, зозуленько,
На стодолі, на розі.
Не плач, не плач, дівчинонько
У батька на порозі.

Іду яром, до криниці,
Коромисло гнеться.
— Чом до мене, моя мати,
Ніхто не пришлеться?

— Багач, доню, не захоче,
А бідний не сміє.
Нехай твоя руса коса
Зіллям зеленіє.

По горі, горі пави ходили

(Українська народна пісня)

Обробка К. Стеценка

Moderato

SOPRANO

По го-рі, го-рі па-ви хо-ди ли. Щед-рий ве-чір!

ALTO

4

Па-ви хо-ди ли, пі-р'я гу-би ли. Щед-рий ве-чір!

По горі, горі пави ходили.
Щедрий вечір!
Пави ходили, пір'я губили.
Щедрий вечір!

А за ними йшла гречана панна.
Щедрий вечір!
Пір'я збирала, в рукавець клала.
Щедрий вечір!

З руковця брала, віночок плела.
Щедрий вечір!
Як сплела вінець, то й пішла в танець.
Щедрий вечір!

Вишні-черешні розвиваються

(Українська народна пісня)

Обробка М. Леонтовича

Andante

SOPRANO
ALTO

TENOR

1,3,5 Вишні - че - решні роз - ви - ва - ють - ся. Си - не о - зе - ро

роз - ли - ва - єть - ся. Си - не о - зе - ро роз - ли - ва - єть - ся. Гей!

Вишні-черешні розвиваються.
Сине озеро розливається.
Сине озеро розливається. Гей!

2. Ясне сонечко усміхається.
Жито силоньки набирається } 2

4. Тобі яблучко, мені грушечка;
Не сваримося, кумо-душечко!

За нашою слободою

(Українська народна пісня)

Обробка М. Леонтовича

Moderato

TENOR

BASS

За на - шо - ю сло - бо - до - ю, за на - шо - ю сло - бо -

до - ю. Рос - те жи - то зло - бо - до - ю

За нашою слободою	} 2	Як приїхав на Україну,	} 2
Росте жито з лободою.		Пустив коня на долину.	
За нашою границею	} 2	Пустив коня на долину,	} 2
Росте жито з пшеницею.		Сам ліг спати на годину.	
Посилала мене мати	} 2	Наступила чорна хмара,	} 2
Зеленее жито жати.		Десь ся взяла дівка брова.	
«Не подоба мені, мати,	} 2	Та вирвала травиченьку,	} 2
Зеленее жито жати.		Та вдарила по личеньку.	
Лиш подоба мені, мати,	} 2	«Вставай, козак, годі спати, —	} 2
Ворон-коня осідлати.		Ворон-коня не видати.	
Ворон-коня осідлати,	} 2	Ішли турки з татарами,	} 2
На Україну виїжджати».		Взяли коня з поводами».	
		«Нехай беруть — так і буде,	} 2
		Дівку візьмуть — то жаль буде!»	

Веріп

Слова Д. Млаки

Музика І. Воробкевича

Adagio

TENOR

1. Сон - це ся схо - ва - ло за ви - со - кі го - ри. ти - хо все дрі
2. Ві - тер про - тя - га - є, і по - тік ше - по - че. ся - ють, мов ал -

BASS

6

ма - є: луг, діб - ро - ва, бо - ри. Дзві - но - чок там чу - ти, чу - ти,
ма - зи Зо - рі се - ред но - чі. Сме - ре - ка спить твер - до. твер - до,

11

лу - на не - бом ся - є, ся - є, вбай - ра - ці ми -
я - вір вже дрі - ма - є, дрі - ма - є, вів - чар на фло

14

лень - ко со - ло - вий спі - ва є.
я - рі сум - но виг - ра - ва - є.

ми - лонь - ко
фло - я - рі

Сонце ся сховало
За високі гори,
Тихо все дрімає:
Луг, діброва, бори.

Дзвіночок там чути,
Місяць небом сяє,
В байраці миленько
Соловей співає.

Вітрець потягає,
Потічок шепоче,
Яскраво сіяють
Зорі серед ночі.

Дрімає береза,
Заснула смерека,
Чути лиш флюяру
Вівчарську здалека.

Весна

Слова Л. Горлача

Музика Ф. Мендельсона

Allegretto

SOPRANO

ALTO

За - ви - ї від-шу - мі - ли, роз - та - ну - ли сні - ги. У - же за - зе - е

6

ні - ли по - ля - ни і лу - ги. Го - рить не - бес бла - кить сна - га. Про - кинь - ся

11

зем - ле, йде вес - на! Го - рить не - бес бла - кить сна - га. Про - кинь - ся,

18

зем - ле, йде вес - на! Про - кинь - ся, зем - ле йде - вес - на!

Завіи відшуміли, розтанули сніги,
Уже зазеленіли поляни і луки.
Горить небес блакить снага.
Прокинься, земле, йде весна!

Горить небес блакить снага.
Прокинься, земле, йде весна!
Прокинься, земле, йде весна!

Уже струмок в ярузі
Тихенько заспівав.
На дальнім виднокрузі
Зелений лан піднявсь

Горить небес блакить снага.
Прокинься, земле, йде весна!
Прокинься, земле, йде весна!

Matona mia cara

Музика Орландо ді Лассо

Quasi serenata con umore

SOPRANO
ALTO

TENOR
BASS

Ma-to-na mi-a ca-ra, mi fo-le-re can-zon. Ma-to-na mi-a ca-ra,
lan - tze
mi fo-le-re can-zon. can-tar sot-to fi-nes-tra, lan - tze buon com
mi fo-le-re can-zon.
Lan - tze buon
mi fo-le-re can-zon.
16 buon com - pa - gnion
pa - gnion
Don, don, don, di-ri-di-ri, don don don don!
com - pa - gnion

Matona, mia cara, Mi follere canzon,
Cantar sotto finestra, Lantze bon compagnon.
Don don don, diri diri don don don don.

Ti prego m'ascoltare, che mi cantar de bon,
E mi ti foller bene, come greco e capon.
Don don don, diri diri don don don don.

Comandar alle cacce, cacciar, cacciar con le falcon,
Mi ti portar becacce, grasse come rognon.
Don don don, diri diri don don don don.,

Se mi non saper dire, tante belle razon,
Petrarcha mi non saper, Ne fonte d'Helicon.
Don don don, diri diri don don don don.

Se ti mi foller bene, mi non esser poltron,
Mi ficcar tutta notte urtar, urtar, urtar come monton,
Don don don, diri diri don don don don.

Янголи в небі

(Колядка)

Перекладання для жіночого хору Л. Байди

Обробка О. Кошиця

Moderato

SOPRANO

Ян - го - ли вне - бі ніс - ню спі - ва - ють. Що Хри - стос ро - див - ся

ALTO

4

всім воз - ві - ща - ють. Сла - - - - ва

7

в виш - - ніх Бо - гу! в виш - ніх Бо - гу!

Янголи в небі пісні співають,
Що Христос родився, всім возвіщають.
Слава в вишніх Богу, в вишніх Богу.

Пречиста Діва в яслах положила,
Божого Сина сіном притрусила.
Слава в вишніх Богу, в вишніх Богу.

Марія й Йосиф Богу молились,
Пастушки з ягнятком Христу поклонились.
Слава в вишніх Богу, в вишніх Богу.

Свята ніч

(Церковний різдвяний гімн)

Музика Ф. Грубера
Обробка Л. Байди

Moderato

SOPRANO
ALTO

TENOR
BASS

Свя - та ніч, Ти-ха-я ніч. 1.Свя - та ніч. Ти - ха
2.Свя - та ніч. Ти - ха

Свя- та Свя - та ніч.

8

ніч. Яс - ність б'є, від зір - ниць Ди - ти-нонь - ка Пре - свя
ніч. Гей, у - три сльо - зи з віч. Бо син Бо - жий йде до

Ти - ха

16

та Та - ка яс - на мов зо - ря, спо - ви -
нас. Ці - лий світ лю - бо - в'ю спас. Ві - тай -

22

ва - є вти - хім сні. вти - хім сні.
мо свя - те ди - тя! Свя - те Ди - тя!

Свята ніч, тиха ніч!
Ясність б'є від зірниць,
Дитинонька Пресвята,
Така ясна, мов зоря,
Спочиває в тихім сні.

Свята ніч, тиха ніч!
Гей, утри сльози з віч,
Бо Син Божий йде до нас,
Цілий світ любов'ю спас,
Вітаймо святе Дитя!

Свята ніч настає,
Ясний блиск з неба б'є,
В людським тілі Божий Син
Прийшов нині в Вифлеєм,
Щоб спасти цілий світ.

Летіла зозуля

(Українська народна пісня)

Обробка М. Коники

Andante

SOPRANO

1. Ле-ті-ла зо-зу-ля та й ста-ла ку-ва-ти, а то не зо-зу-ля,
2. Як би зна-ла, ма-мо! Я - ка вме-не бі-да! Тоб ти пе-ре-да-ла

ALTO

7

то рід-на-я ма-ти, а то не зо-зу-ля то рід-на-я ма-ти.
го-роб-чи-ком хлі-ба. Тоб ти пе-ре-да-ла, го-роб-чи-ком хлі-ба!

13

Го-роб-чи-ком хлі-ба, си-нич-ко-ю со-лі. Ой ма-мо, ой ма-мо, як важ-ко без

20

до-лі, ой ой, ма-мо, ой ма-мо, як важ-ко без до-лі. Ле-ті-ла зо-зу-ля!

Летіла зозуля
Та й стала кувати.
Ой, то не зозуля —
То рідная мати.

— Якби-с знала, мамо,
Яка мені біда,
То би-с передала
Горобчиком хліба.

Летіла зозуля
Та й стала кувати.
Ой то не зозуля —
То рідная мати.

Ой, то не зозуля —
То рідная мати.
Вона прилетіла
Дочку рятувати.

Горобчиком хліба,
Голубкою солі,
Ой, мамо, ж ти, мамо,
Як тяжко в неволі.

Ой то не зозуля —
То рідная мати.
Вона прилетіла
Дочку рятувати.

Задрімали хвили

Український текст А. М'ястківського

Музика М. Анцева

Moderato

SOPRANO

За-дрі ма - ли хви - лі, яс - ний не-бо - свід. Ви-плив

ALTO

За-дрі-ма-ли хви - лі яс - ний не-бо - свід.

5

по - вен мі-сяць, о-ся - ва - є світ. Срі-блом гра-є мо - ре.

Ви-пли-ва-є мі-сяць, о-ся - ва - є світ.

11

тре - пет-но го - рить. Так і ра - дість го - ре змо-же о-сві-

Так і ра-дість го - ре змо-же о - сві -

16

poco rit.

тять. змо-же о - сві - тить. змо-же о - сві тить.

тять.

Задрімали хвили, ясный небосвід.
Вплив повен місяць, осяває світ.
Сріблом грає море, трепетно горить.
Так і радість горе зможе освітить.

Задрімали хвили ясный небосвід.
Впливає місяць, осяває світ.
Так і радість горе зможе освітить,
Зможе освітить. Зможе освітить.

Тіон

(Литовська народна пісня)

Російський текст А. Титова

Обробка С. Шимкуса

SOPRANO

ALTO

Цветок мой пре-крас-ный, цвет ю - но-сти ран - ней, как солн-це, го

ришь ты, цве - ток мой лю - би - мый. Как солн - це го -

ришь ты, цве - ток мой лю - би - мый!

1. Цветок мой прекрасный,
Цвет юности ранней,
Как солнце, горишь ты,
Цветок мой любимый. } 2
2. Резным и красивым
Листочком зеленым
Поддай знак ты милой,
Скажи, что влюблен я } 2
3. В прохладу ночную
И в зной полуденный
Неси красоту живую,
Живи для влюбленных. } 2

Audite nova!

(Фрагмент)

Музыка Орландо ді Лассо

Moderato

SOPRANO
Au - di - te no - - va

ALTO
Au - di - te no - va Au - di - te au - di - te no - va

TENOR
Au - di - te au - di - te no - va

BASS
Au - di - te no - va

6
Der Bau'r-von El -sels-kir - chen der hut- ein feis - te ga - ga - ga -

11
2
Gans, das gy-ri gy-ri ga - ga Gans, das gu-ri gu-ri ga - ga Gans!

Audite nova
Audite nova Audite audite nova
Audite audite nova
Audite nova
Der Bau'r-von El - sels - kir - chen der hut- ein feis - te ga - ga - ga -
Au - di - te au - di - te no - va
Au - di - te no - va
Der Bau'r-von El -sels - kir - chen der hut- ein feis - te ga - ga - ga -

Abba, Vader, lof en ere

Слова Ю. А. фон Посека

Музыка К. Мюллера

S
A

1. Ab - ba, Va - der, lof en e - re zij U eeu - wig toe - ge -
daar Ge in Je - zus, on - ze He - re, ons na - bij U hebt ge -
2. Ver van U, met schuld be - la - den, dool - den we in der zon - de
nu, met wel - daân o - ver - la - den, zijn we uw hart na - bij ge -

T
B

4

bracht,
bracht. Ja, wij staam' - len "Ab - ba, Va - der", als uw kind' - ren al - te -
nacht;
bracht. In de Zoon hebt Ge ons ge - ge - ven vre - de, vrij - heid, eeuw - ig

9

ga - der. Zon - daars eer - tijds, kind' - ren nu. Ab - ba, Va - der, lof zij U!
le - ven. Vro - lijk steigt ons lof - ge - klank: A - ba, Va - der, U zij dank!

1 Abba, Vader, lof en ere
zij U eeuwig toegebracht,
daar Ge in Jezus, onze Here,
ons nabij U hebt gebracht.
Ja, wij staam'len "Abba, Vader",
als uw kind'ren algader.
Zondaars eertijds, kind'ren nu.
Abba, Vader, lof zij U!

2 Ver van U, met schuld beladen,
doolden we in der zonde nacht;
nu, met weldaan overladen,
zijn we uw hart nabij gebracht.
In de Zoon hebt Ge ons gegeven
vrede, vrijheid, eeuwig leven.
Vrolijk stijgt ons lofgeklank:
Abba, Vader, U zij dank!

Zum Gloria

(Cäcilia-Messe)

Музыка К. Дертла

ff Lob und Preis sei dem Schöp - fer des Fir - ma - ments! p Eh - ret und prei - set Ihn oh - ne End!!

5 ff Er schuf Ord - nung und Le - ben auf die - ser Welt! p Eh - ret und prei - set Ihn oh - ne End!!

9 smf Er ist der Herr ü - ber Le - ben und Tod und un - ser Hel - fer in Angst und Not!

13 sf Lob und Preis sei dem Herrn in der Hö - he!

Lob und Preis sei dem Schöp
fer des Fir ma ments!
Eh ret und prei set Ihn oh ne End!
Erschuf Ord nung ist der Herr
und Le ben ü ber Le ben
auf die ser Welt! und Tod

Lob und Preis sei dem Herrn
Eh ret und un ser Hel
prei set Ihn fer in Angst
oh ne und Not! End!
in der Hö he!

Zum Sanktus

(Cäcilia-Messe)

Музыка К. Дертла

Tenor

Tenor

Bass

Bass

12

T.

T.

B.

B.

22

T.

T.

B.

B.

When He Comes Again

Слова і музика М. Г. Тейн
Аранжування М. Арсе

$\text{♩} = 80$

S
A

F Gm C7 Gm C7 F

2.) I wo - nder when He comes a - gain Will I be rea - dy there

T
B

To look u - pon his

6 Gm C7 F F

(unison) Then, when that bless - ed

lo - ving face And join with him in prayer.

12 Gm C7 Gm C7 F F/Eb#3

day is here, He'll love me and he'll say, "You've served me well, my

16 Bb Gm7 C7 Dm B/dim7 F Gm7/F F(sus4)

lit - tle child; Come un - to my arms to stay I won - der when He comes a - gain

22

I wonder, when he comes again,
Will herald angels sing?
Will earth be white with drifted snow,
Or will the world know spring?
I wonder if one star will shine
Far brighter than the rest;
Will daylight stay the whole night through?
Will songbirds leave their nests?
I'm sure he'll call his little ones
Together 'round his knee,
Because he said in days gone by,
"Suffer them to come to me."
I wonder, when he comes again,
Will I be ready there
To look upon his loving face
And join with him in prayer?
Each day I'll try to do his will
And let my light so shine
That others seeing me may seek
For greater light divine.
Then, when that blessed day is here,
He'll love me and he'll say,
"You've served me well, my little child;
Come unto my arms to stay."

Contemplation (Consolation)

Музыка С. Грінвуда

Wie stark ist in - nig' still' Ge - bet, Der
Das stil - le Seh - nen hebt es hoch, Wo -
Die lau - te Stim - me die - ser Welt, Aufs

3

lei - se Wi - der hall Des Her - zens, das Gott
hin kein Wort ge - langt, Wo Got - tes Glanz und
Ir - di - sche ge - richt't Ver - stummt in je - ner

6

stän - dig sucht Und fin - det ü - ber - all!
Herr - lich - keit In ew' - gem Lich - te prangt.
heili - gen Stund', Da Gott zum Men - schen spricht.

Wie stark ist innig' still' Gebet,
Der leise Wider hall
Des Herzens, das Gott
Standig sucht Und findet überall!

Das stille Sehnen hebt es hoch,
Wo hin kein Wort gelangt,
Wo Gottes Glanz und Herrlichkeit
In ew'gem Lichte prangt.

Die laute Stimme dieser Welt,
Aufs Irdische gericht't.
Verstummt in jener heiligen Stund',
Da Gott zum Menschen spricht.

Трөгистая Діва

(Колядка)

Обробка В. Якимця

Пре-чи-ста-я Ді - ва Си-на по-ро-ди - ла, ой, та так ра -

pp Пре-чи-ста-я по - ро - ди - ла, ой, та так
Ой, та так ра -

4 но. *p*

ра - но. Ой, рано ра-нень - ко, ра-дуй-ся зем-лень-ко.

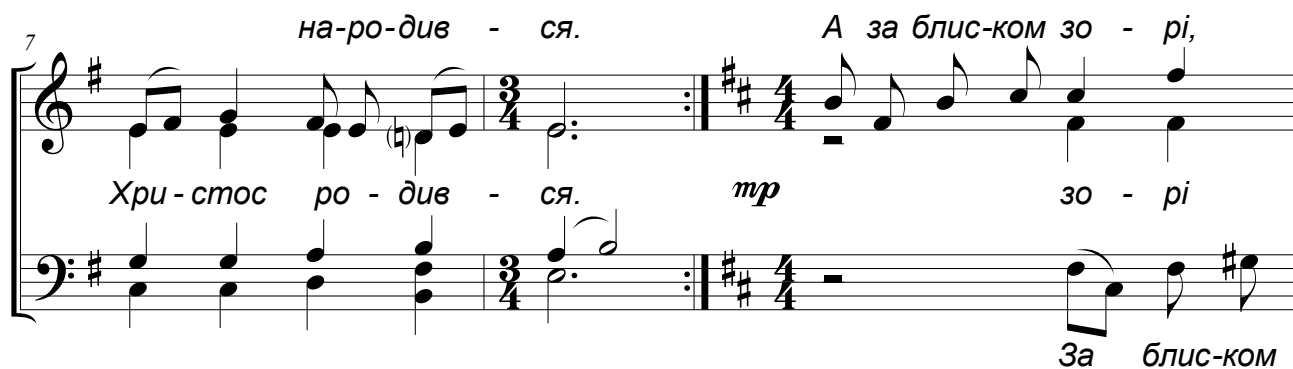
но.

7 на-ро-див - ся. А за блис-ком зо - рі,

Хри - стос ро - див - ся. *tr* зо - рі

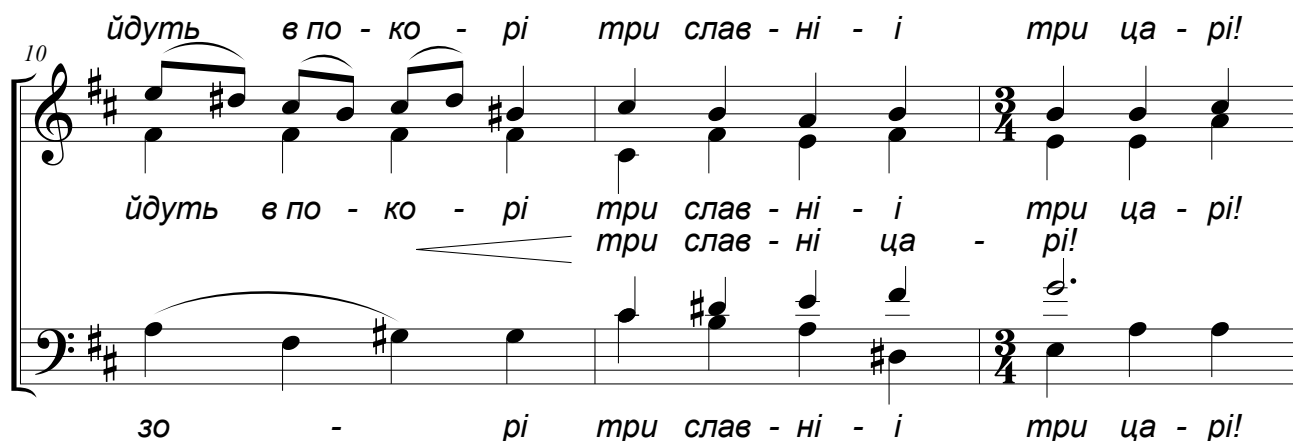
За блис-ком

10 йдуть в по - ко - рі три сла - ні - і три ца - рі!

йдуть в по - ко - рі три сла - ні - і три ца - рі!
три сла - ні ца - рі!

зо - рі три сла - ні - і три ца - рі!

13 *i прино-сять да - ри* *rit.*

f три слав-ні-і ца - рі, *i* при - но-сять да-ри Хри-сту в о-фі -

три слав-ні-і ца-рі

16 *I ми ра-зом ни - ні* *I-су-су Ду-ти - ні*

pu. *pp* *I ми ра-зом ни - ні, ни - ні*

19 *по - клін всі від-дай - мо.*

по - клін всі від - дай-мо. *p* *По-клін всі від-дай - мо,*

від - дай - мо.

22 *щи-рим сер - цем та чис - тим.*

Йо-го про-слав-ляй - мо *щи - рим та чис - тим.*

25

A...

29

f По-клін всі-від-дай - мо, Йо - го про-слав-ляй - мо
 По - клін всі від-дай-мо Йо - го про-сла-вляй-мо

31

rit. щирим сер-цем та чис - тим. Пре-чи-ста-я Ді - ва
 щирим та чис - тим. *pp* Пре-чи-ста-я

34

Си-на по-ро-ди - ла, ой, та так ра - но.
 по - ро - ди - ла, ой, та так ра - но.
 ой, та так ра - но.

37

p Ой, ра-но ра-нень - ко, ра - дуй - ся зем-лень - ко,

39 Хри - стос на - ро - див - ся. Ой, ра - но ра - нень - ко,
 Хри - стос ро - див - ся. У...
Ad Libitum

42 ра - дуй - ся зем - лень - ко, Хри - стос на - ро - див - ся.

Пречистая Діва Сина породила
 Так рано, так рано раненько,
 Радуйся земелько,
 Бо Христос ся народив.

Ангели співають, пастирям звіщають:
 Слава!
 Слава на небі, а спокій на землі,
 Всім людям спасене.

І Пастирі спішно, біжать утішно,
 Щоб Христа,
 Щоб Христа витати і поклін віддати
 В вертепі на сіні.

А за блеском зорі ідуть в покорі
 Три царі,
 Три царі, зіздарі і приносять дари
 Христови в офіру.

І ми також нині Ісусу Дитині
 Поклін всі,
 Поклін всі віддаймо і прославляймо
 Щирим, чистим серцем.

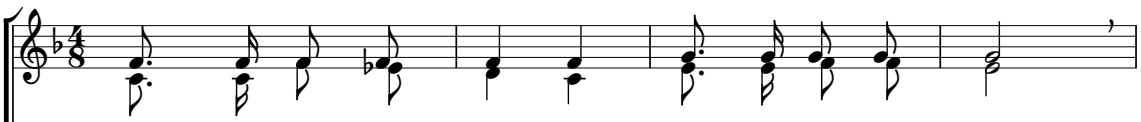

Hark! There Comes a Whisper

Слова Ф. Кросбі

Музика В. Г. Доана

Soprano/Alto

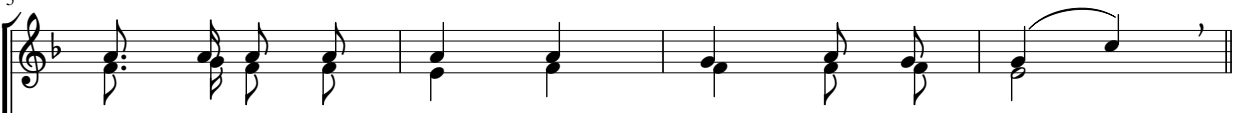
1. Hark! there comes a whis - per, Steal - ing on thine ear:
2. With that voice so gen - tle, Dost thou hear Him say?
3. Wouldst thou find a re - fuge, For thy soul op - pressed?
4. At the cross of Je - sus, Let thy bur - den fall;

Tenor/Bass

5

S/A

"Tis the Sav - ior call - ing, Soft, soft and clear.
"Tell Me all thy sor - rows; Come, come a - way!"
Je - sus kind - ly an - swers, "I am thy Rest."
While He gent - ly whis - pers, "I'll bear it all."

T/B

9 Refrain

S/A

"Give thy heart to Me, Once I died for thee";

T/B

to Me, for thee;

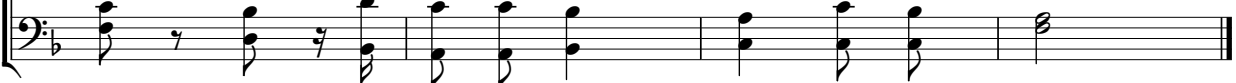
13

S/A

Hark! Hark! thy Sav - ior calls: Come, sin - ner, Come!

T/B

Hark! there comes a whisper
Stealing on thine ear:
'Tis the Savior calling,
Soft, soft and clear.

Refrain:

Give thy heart to Me,
Once I died for thee;
Hark! Hark! thy Savior calls:
Come, sinner, come!

With that voice so gentle,
Dost thou hear Him say?
Tell Me all thy sorrows;
Come, come away!

Refrain

Wouldst thou find a refuge
For thy soul oppressed?
Jesus kindly answers,
I am thy rest.

Refrain

At the cross of Jesus,
Let thy burden fall;
While He gently whispers,
I'll bear it all.

Refrain

Abendsegen

(3 опери «Ганс і Гретель»)

Музика Е. Гумпердінка

mp *mf*

Sopran
Alt

1. A bends, wenn ich schla - fen geh, vier - zehn Eng - lein um mich stehn: Zwei zu mei - nen
2. Schla - fe ein, mein lie - bes Kind, *mp* *mf* *mf* *mf*
de - ne Eng - lein bei dir sind, sin - gen fro - he

Tenor
Bass

6

S
A

Häup - ten, zwei zu mein - nen Fü - ßen, zwei zu mei - ner Rech - ten,
Lie - der, je den A - bend wie - der, Ja, mit En - gels - wei - sen

T
B

11

S
A

mf *f* *p*

zwei zu mei - ner Lin - ken, zwei - e, die mich dek - ken,
hörst du wie sie prei - sen, Al - les hier auf Er - den

T
B

p

zwei - e, die mich wek - ken,
soll viel schö - ner wer - den,

17

S
A

mf

zwei - e, die mich wei - sen zu Him - mels Pa - ra - dei - sen.
Ach, wie wär es wun - der - bar, wür - den doch die Träu - me wahr.

T
B

mf

rit.

Abends, will ich schlafen gehn,
vierzehn Engel um mich stehn:
zwei zu meinen Häupten,
zwei zu meinen Füßen,
zwei zu meiner Rechten,
zwei zu meiner Linken,
zwei die mich decken,
zwei, die mich wecken,
zwei, die mich weisen
zu Himmels Paradeisen!

Ой, чий то кінь стоїть

(Українська народна пісня)

Обробка О. Токар

SOPRANO
ALTO

Ой, чий то кінь сто-їть, що си-ва гри-вонь-ка, спо-

TENOR
BASS

3

до-ба-лась ме-ні, спо - до-ба-лась ме-ні та-я дів-чи - нонь-ка, спо-

6

rit. . . > > > > >

до-ба-лась ме-ні, спо - до-ба-лась ме - ні та-я дів - чи - нонь - ка...

> > > > >

Ой, чий то кінь стоїть,
Що сива гривонька.
Сподобалась мені,
Сподобалась мені
Тая дівчинонька.

Не так та дівчина,
Як біле личенько.
Подай же дівчино,
Подай же гарная
На коня рученьку.

Дівчина підійшла,
Рученьку подала.
Ой, краще б я була,
Ой, краще б я була
Кохання не знала.

Кохання-кохання
З вечора до рання.
Як сонечко зійде,
Як сонечко зійде,
Кохання відійде.

Moderato

Вот ли - па близ ко - лод - ца, ска - мья под ней сто - ит как
 слад - ко здесь я гре - зил! Ка - кой зна - ко - мый вид. Тво - ю ко - ру я
 пор - тил но - жом, з мно - го лет ве - рял те - бе, ста - руш - ка, за -
 вет - ных букв сек - рет, за - вет - ных букв сек - рет.

rit. . . .

Вот липа близ колодца,
 Скамья под ней стоит
 Как сладко здесь я грезил!
 Какой знакомый вид.

Твою кору я портил
 Ножом, за много лет
 Вверял тебе, старушка,
 Заветных букв секрет,
 заветных букв секрет.

Somethin' stupid

Слова і музика К. Паркса
Аранжування С. Румянцевой

♩ = 106

Soprano Alto

pa ra ra ra ra ta da da tam_ pa ra ta da ta am pa ra ta da da da

Tenor Bass

pam pam pam pam

4

dam pa ra ra ra ta dam pam pa ra ram tu du tum tu du... I

pam pam tu du... I

6

know i stand in line un til you think you have the time to spend an ev'ning with me,___

tum tum tum tum tum tum

9

and if we go some place to dance i know that there's a chance you won't be

wap tam tum

12

leav ing with me pa da da da da da dum to du du dum du du dum. And

14

af - ter wards we drop in to a qui et lit tle place and have a drink or two,___ tu

tum tu

17

du dum. and then i go and spoil it all by say ing something stu pid like i

wap tu du du du and tum_____ I

20

love you,

love you

I know I stand in line until you think you have the time
 To spend an evening with me
 And if we go some place to dance, I know that there's a chance
 You won't be leaving with me
 Then afterwards we drop into a quiet little place
 And have a drink or two
 And then I go and spoil it all by saying something stupid
 Like «I love you»

I can see it in your eyes that you despise the same old lies
 You heard the night before
 And though it's just a line to you, for me it's true
 And never seemed so right before

I practice every day to find some clever lines to say
 To make the meaning come through
 But then I think I'll wait until the evening gets late
 And I'm alone with you
 The time is right, your perfume fills my head, the stars get red and, oh, the night's so blue
 And then I go and spoil it all by saying something stupid
 Like «I love you»

The time is right, your perfume fills my head, the stars get red
 And, oh, the night's so blue
 And then I go and spoil it all by saying something stupid
 Like «I love you»

I love you
 I love you
 I love you

Yesterday

Слова і музика П. Маккартні

$\text{♩} = 80$

Тенор

Yes - ter - day all my troub - les seemed so far a - way,
Sud - den - ly I'm not half the man I used to be

Бас

Yes - ter - day all my troub - les seemed so far a - way, so
Sud - den - ly I'm not half the man I used to be and

4

Т.

Now it looks as though they're here to stay. Oh, I be - lieve in
There's a sha - dow hang - ing ov - er me. Oh, yes - ter - day came

Б.

far a - way. Oh I be - lieve
there's a sha - dow yes - ter - day

7

Т.

yes - ter - day. Why she had to go I don't know she would - n't say.
sud - den - ly.

Б.

yes - ter - day. Why she had to go I don't know she would - n't say,
sud - den - ly.

12

Т.

I said some - thing wrong, now I long for yes - ter -

Б.

I said some - thing ve - ry wrong, wrong, now I long I long for

15

T. day. Yes-ter-day love was such an ea-sy game to play.

B. yes - ter - day. Oh Yes-ter-day love was such an ea - sy game to play and

19

T. Now I need a place to hide a-way! Oh I be-lieve in yes-ter day. Hm

B. now I hide! Oh I be-lieve yes-ter day. Hm

24

T. yes - ter - day.

B. yes - ter - day.

Yesterday, all my troubles seemed so far away
 Now it looks as though they're here to stay
 Oh, I believe in yesterday.

Suddenly, I'm not half to man I used to be,
 There's a shadow hanging over me.
 Oh, yesterday came suddenly.

Why she had to go I don't know she wouldn't say.

I said something wrong, now I long for yesterday.

Yesterday, love was such an easy game to play.
 Now I need a place to hide away.
 Oh, I believe in yesterday.

P.S. I love you

Слова і музика Дж. Леннона та П. Маккартні

♩ = 135

Soprano
As I write this let-ter send my love to you re - mem-ber that I'll

Alto
As I write this let-ter send my love to you re - rmem-ber that I'll

Tenor
As I write this let-ter send my love to you re - mem-ber that I'll

6
S.
al-ways be in love with_ you love love me do_ you

A.
al-ways be in love with_ you love me do you know

T.
al-ways be in love with_ you love love me do_ you

11
S.
know I love you_ I'll al - ways be true_ so plea ee ee ease_

A.
I love you al - ways be true so plea ee ee ee ease_

T.
I love you al - ways be true so plea ee ee ee ease_

17

S. love me do oo

A. do do do oo do do do do do do do do do do do do do

T. love me do oo

22

S. some - one to love some - one to love

A. some - bo - dy new some one like

T. some - one to love some - one to love

29

S. love love me do you know I love you I'll

A. you love me do you know I love you al -

T. love love me do you know I love you I'll

34

S. al - ways be true so plea ee ee ease

A. ways be true so plea ee ee ee ee ease love me do oo

T. al - ways be true so plea ee ee ease

40

S. wo_ oh ye_ ah love love love love

A. love me do love me do love love love love

T. wo_ oh ye_ ah love love love love

$\text{♩} = 120$

47

S. love love love love love love love love love

A. love love love love love love love love love

T. love love love love love love love love love

There's nothing you can do that can't be done

53

S. no-thing you can sing that can't be sung - love

A. love love love nothing you can say but you can learn how to

T. love love love love

$\text{♩} = 135$

56

S. love it's ea-e-sy All you need is love All you need is love

A. play the game it's ea-e-sy All you need is love All you need is love

T. love it's ea-e-sy All you need is love All you need is love

61

S. All you need is love love love is all you need I give her all

A. All you need is love love love is all you need I give her all

T. All you need is love love love is all you need I give her all

66

S. my love that's what I do and if you saw my love you'd love her

A. my love that's what I do - and if you saw my love you'd love her

T. my love that's what I do and if you saw my love you'd love her

72

S. too I love her She gives me ev - ry thing and ten - der - ly

A. too I love her She gives me ev' - ry thing and ten - der - ly

T. too I love her She gives me ev' - ry thing and ten - der - ly

79

S. The kiss my lo - ver brings she brings to me and I love her

A. The kiss my lo - ver brings she brings to me and I love her

T. the kiss my lo - ver brings she brings to me and I love her

S. As I write this let-ter send my love to you re - mem-ber that I'll al-ways

A. As I write this let-ter send my love to you re - rmember that I'll al-ways

T. As I write this let-ter send my love to you re - mem-ber that I'll al-ways

S. be in love with_ you be in love with_ you be in love with_ you

A. be in love with_ you be in love with_ you be in love with_ you

T. be in love with you be in love with you be in love with you

As I write this letter
Send my love to you
Remember that I'll always
Be in love with you

As I write this letter
Send my love to you
Remember that I'll always
Be in love with you

Treasure these few words
Till we're together
Keep all my love forever
P.S. I love you
You you you

Treasure these few words
Till we're together
Keep all my love forever
P.S. I love you
You you you

I'll be comin' home again
To you love
Until the day I do love
P.S. I love you
You you you

As I write this letter
Send my love to you
Remember that I'll always
Be in love with you

I'll be comin' home again
To you love
Until the day I do love
P.S. I love you
You you you
You you you
I love you

El Grillo

Музыка Ж. Денре
(Жоскен де Пре)

SOPRANO
ALTO
TENOR
BASS

El gril - lo, el grl - loe buon can - to - re Che

6

tie - ne lon - go ver - - - - - Dal - le

12

be - ve gril - lo can - ta dal - le dal - le be - ve be - ve gril - lo gril - lo can - ta.

17

El gril - lo, el gril - lo boun can - to - re. Ma non fa

23

co - mo gli al-triuc - cel - li Co-me li han can-ta-toun po - co, Quan - do

29

la mag - gior el cal - do al - hor can - ta sol per

34

a - - mo - - - - - 3

El grillo è buon cantore
 Che tiene longo verso.
 Dalle beve grillo canta.
 Ma non fa come gli altri uccelli
 Come li han cantato un poco,
 Van de fatto in altro loco
 Sempre el grillo sta pur saldo,
 Quando la maggior el caldo,
 Alhor canta sol per amore.

Run to you

(3 репертуару групи «Пентатонікс»)

Сопрано
Альт

Тенор

Баритон
Бас

p light in the room it was you who was standing there tried it was

Detailed description: This system contains the first six measures of the song. It features three vocal staves: Soprano/Alto (treble clef), Tenor (treble clef), and Baritone/Bass (bass clef). The key signature is one sharp (F#) and the time signature is 6/8. The music is marked with a piano (*p*) dynamic. The lyrics are: "light in the room it was you who was standing there tried it was".

7

Сопр.

Т.

Б.

true as you glance met my stare but your heart drift-ed-off

Detailed description: This system contains measures 7 through 11. The vocal parts continue with the lyrics: "true as you glance met my stare but your heart drift-ed-off". The musical notation includes various note values and rests, with a piano (*p*) dynamic.

12

Сопр.

Т.

Б.

Like the land split by the sea I tried to go to fo llow to

Detailed description: This system contains measures 12 through 15. The lyrics are: "Like the land split by the sea I tried to go to fo llow to". The musical notation includes various note values and rests, with a piano (*p*) dynamic.

16

Сопр.

Т.

Б.

kneel down at your feet I'll run I'll run I'll run

Detailed description: This system contains measures 16 through 19. The lyrics are: "kneel down at your feet I'll run I'll run I'll run". The musical notation includes various note values and rests, with a piano (*p*) dynamic.

24

Comp. run to you I'll run I'll run I'll run

T.

B.

32

Comp. run to you I've been

T.

B.

A light in the room
 It was you who was standing there
 Tried it was true
 As your glance met my stare

But your heart drifted off
 Like the land split by sea
 I tried to go, to follow
 To kneel down at your feet

I'll run, I'll run, I'll run, run to you
 I'll run, I'll run, I'll run, run to you

I've been settling scores
 I've been fighting so long
 But I've lost your war
 And our kingdom is gone

How shall I win back
 Your heart which was mine
 I have broken bones and tattered clothes
 I've run out of time

I'll run, I'll run, I'll run, run to you
 I'll run, I'll run, I'll run, run to you
 Whoa, oh, oh

I will break down the gates of heaven
 A thousand angels stand waiting for me,
 Oh, take my heart and I'll lay down my weapons
 Break my shackles to set me free

I'll run, I'll run, I'll run, run to you
 I'll run (I'll run), I'll run (I'll run), I'll run, run to you

Silent Night

(3 репертуару групи «Пентатонікс»)

Слова Й. Мора

Музика Ф. Грубера
Обробка Н. Мендози

Soprano

Alto

Tenor

mp

Si lent ho ly all is calm all is
a C a
Si lent ho ly all is calm all is

8

bright round yon Vir gin mo ther and child ho ly in fant so
bright round yon Vir gin mo ther and child ho ly in fant so
bright round yon Vir gin mo ther and child ho ly in fant so

15

ten der and mild sleep in hea Ven ly peace sleep in
ten der and mild sleep in hea Ven ly peace sleep
ten der and mild sleep in hea Ven ly peace sleep in

hea Ven ly pea

16 a

8 hea Ven ly peace

Silent night, Holy night
 All is calm, all is bright
 Round yon Virgin Mother and Child
 Holy Infant so tender and mild
 Sleep in Heavenly peace
 Sleep in Heavenly peace

Silent night, Holy night
 All is calm, all is bright
 Round yon Virgin Mother and Child
 Holy Infant so tender and mild
 Sleep in Heavenly peace
 Sleep in Heavenly peace

Sleep Sleep...

Silent Night, Holy Night (Sleep Sleep)
 Silent Night, Holy Night (Sleep Sleep)
 Silent Night, Holy Night
 Silent Night, Holy Night

Spring is here...

(Фрагмент)

Слова Л. Харта

Музыка Р. Роджерса

With movement

SOPRANO 1

Oo

SOPRANO 2

ALTO

5

Spring is here! Why does-n't my heart go danc-ing? Spring is here!

11

Why is-n't the waltz en tranc-ing? No de- sire, no am-bi-tion leads me,

17

May-be its's be-couse no bo-dy needs me? Oo...
Spring is here!

23

Why does-n't the breeza de - light me? Starts ap - pear, Why does-n't the night in -

28

vite me? Vay - be it's be - couse no - bo - dy loves me

Spring is here! Why doesn't my heart go dancing?
 Spring is here! Why isn't the waltz entrancing?
 No desire, no ambition leads me
 Maybe it's because nobody needs me
 Spring is here! Why doesn't the breeze delight me?
 Stars appear, why doesn't the night invite me?
 Maybe it's because nobody loves me
 Spring is here, I hear
 Spring is...

Вечірня зоря

Слова Ф. Рюккерта
Переклад Я. Родіонова

Музика Р. Шумана

SOPRANO
ALTO

TENOR
BASS

5

10

1. Далекий мой друг,
Твой радостный свет
Мне с неба приносит
Вечерний привет.
2. Люблю я тебя,
Всем сердцем люблю,
И луч твой волшебный
Я жадно ловлю.
3. И где б ни был я,
Всегда предо мной
Ласкающий свет твой,
Твой луч золотой.
4. О, как бы хотел я
Вместе с тобой
Сиять над землею
Вечерней звездой!

Наша дума

Слова Т. Шевченка

Музика А. Кос-Анатольського

Andante **Moderato, marciale**

f

S
A
T
B

4

На-ша ду-ма, на-ша піс-ня не вмере, не за-ги-не:

9

от де лю-ди, на-ша сла-ва, сла-ва У-краї-ни,

13

от де лю-ди, на-ша сла-ва, сла-ва У-краї-ни.

Andante

p

17

Без зо-ло-та, без ка-ме-ню, без хи-тро-ї мо-ви,

tr

Без зо-ло-та, без ка-ме-ню, без хи-тро-ї мо-ви,

Без зо-ло-та, без ка-ме-ню, без хи-тро-ї мо-ви,

21

а го-лос-на й прав-ди-ва, як Гос-по-да сло-во... Та прав-ди-ва,
 а го-лос-на й прав-ди-ва, як Гос-по-да сло-во... Та прав-ди-ва,
 а го-лос-на та прав-ди-ва, як Гос-по-да сло-во...

27 *Moderato, marciale*

та го-лос-на. На-ша ду-ма, на-ша піс-ня не вмере, не за-ги-не:
 та го-лос-на. На-ша ду-ма, на-ша піс-ня не вмере, не за-ги-не:
 не вмере, не за-ги-не:

33

от де, лю-ди, на-ша сла-ва, сла-ва У-кра-ї-ни, от де, лю-ди,
 от де, лю-ди, на-ша сла-ва, сла-ва У-кра-ї-ни, от де, лю-ди,

38 *f marcato e allarg.*

на-ша сла-ва, сла-ва У-кра-ї-ни. Сла-ва У-кра-ї-ни, сла-ва!
 на-ша сла-ва, сла-ва У-кра-ї-ни. Сла-ва У-кра-ї-ни, сла-ва!

Наша дума, наша пісня
 Не вмере, не загине...
 От де, люде, наша слава,
 Слава Україні!

Без золота, без каменю,
 Без хитрої мови,
 А голосна та правдива,
 Як Господа слово.

Ревета стогне Дніпр широкий

Слова Т. Шевченка

Музика Д. Крижанівського
Обробка В. Косенка

1.4. Ре - ве та стог - не Дніпр ши - ро - кий, сер - ди - тий

2. І блі - дий мі - сяць на ту по - ру із хма - ри

3. Ще тре - ті пів - ні не спі - ва - ли, ні - хто ні -

7

1.4. ві - тер за - ви - ва, до - до - лу вер - би гне ви - со - кі,

2. де - де ви - гля - дав, не - на - че чо - вен в си - нім мо - рі,

3. де не го - мо - нів, си - чі в га - ю пе - ре - кли - ка - лись,

15

1.4. го - ра - ми хви - лю пі - дій - ма. 4. До - до - лу вер - би

2. то ви - ри - нав, то по - то - пав. 4. До - до - лу вер - би

3. та я - сен раз у раз скри - пів. 4. До - до - лу вер - би

21

4. гне ви - со - кі, го - ра - ми хви - лю пі - дій - ма.

4. гне ви - со - кі, го - ра - ми хви - лю пі - дій - ма.

4. гне ви - со - кі, го - ра - ми хви - лю пі - дій - ма.

Реве та стогне Дніпр широкий,
Сердитий вітер завива,
Додолу верби гне високі,
Горами хвилю підійма. } 2

І блідий місяць на ту пору
Із хмари де-де виглядав,
Неначе човен в синім морі,
То виринав, то потопав. } 2

Ще треті півні не співали,
Ніхто ніде не гомонів,
Сичі в гаю перекликались,
Та ясен раз у раз скрипів. } 2

Сонце заходить

Слова Т. Шевченка

Музика Д. Роздольського

Andante
p

S
A

1. Сон - це за - хо - дить, го - ри чор - ні - ють, пта - шеч - ка
2. Ли - ну я, ли - ну, ду - му га - да - ю, і ні - би

p

T
B

6

mf cresc.

тих - не, по - ле ні - мі - є, ра - ді - ють лю - ди,
сер - це од - по - чи - ва - є. Чор - ні - є по - ле,

mf cresc.

11

f *pp*

що од - по - чи - нуть, а я див - лю - ся... і сер - цем
і гай, і го - ри. На си - не не - бо ви - хо - дить

f dim. *pp*

16

ли - ну в тем - ний са - до - чок на У - кра - ї - ну;
зо - ря, на си - не не - бо ви - хо - дить зо - ря.

Solo Basso (Alto)

21 *mf*

Ой зо - ре! Зо - ре! Чи ти зі - йшла вже і на У - край -

21 *sempre pp*

Ой зо - ре! - і сльо - зи ка - нуть. Чи зі - йшла

24

- - ні? Чи о - чі ка - рі те - бе шу - ка - ють на не - бі - си - нім?

24

вже і на У - край - ні? Чи о - чі ка - рі шу - ка - - - ють на

27 *poco rall.*

Чи за - бу - ва - ють?

27 *poco rall.* *f a tempo, patetico*

не - бі - си - нім? Чи за - бу - ва - ють? Ко - ли за - бу - ли, бо -

30

дай за-сну-ли, про мо-ю до-лень-ку щоб і не чу-ли, щоб і не чу-ли.

p rall. ten. dim. ff p

Сонце заходить, гори чорніють,
 Пташечка тихне, поле німіє.
 Радіють люде, що одпочинуть,
 А я дивлюся... і серцем лину
 В темний садочок на Україну.
 Лину я, лину, думу гадаю,
 І ніби серце одпочиває.
 Чорніє поле, і гай, і гори,
 На сине небо виходить зоря.
 Ой зоре! зоре! — і сльози кануть.
 Чи ти зійшла вже і на Україні?
 Чи очі карі тебе шукають
 На небі синім? Чи забувають?
 Коли забули, бодай заснули,
 Про мою доленьку щоб і не чули.

Боже Великий, Єдиний

Слова О. Кониського

Музика М. Лисенка
Редакція О. Кошиця
та хору «Гомін» з м. Манчестер (Великобританія)

Поважно
♩ = 65

С.
А.
Бо-же Ве-ли-кий, Є-ди-ний, нам У-кра-ї-ну хра-ни!

Т.
Бо-же Ве-ли-кий, Є-ди-ний, нам У-кра-ї-ну хра-ни!

Б.

Во-лі і сві-ту про-мін-ням Ти ї-ї о-сі-ни!

Во-лі і сві-ту про-мін-ням Ти ї-ї о-сі-ни!

Во-лі і сві-ту про-мін-ням

Світ-лом на-у-ки і знан-ня нас, ді-тей, про-сві-ти!

Світ-лом на-у-ки і знан-ня нас, ді-тей, про-сві-ти.

В чис-тій лю-бо-ві до кра-ю Ти нас, Бо-же, зрос-ти!

В чис-тій лю-бо-ві до кра-ю Ти нас, Бо-же, зрос-ти!

Мо - ли-мось, Бо - же Є - ди - ний, нам У-кра - ї - ну хра - ни!

Мо - ли-мось, Бо - же Є - ди - ний, нам У-кра - ї - ну хра - ни!

Всі сво - ї лас - ки, ще - дро - ти Ти на люд наш звер - ни.

Всі сво - ї лас - ки, ще - дро - ти Ти на люд наш звер - ни!

Всі сво - ї лас - ки, ще - дро - ти

Дай йо-му во - лю! Дай йо-му до - лю! Дай до - бро-го сві - та!

Дай во - лю! Дай сві - та!

Дай во - лю! Дай до - бро-го сві - та!

Дай во - лю! Дай сві - та!

Щас - тя дай, Бо - же, на - ро - ду і мно - га - я,

Щас - тя дай, Бо - же, на - ро - ду і мно - га - я,

мно - га - я лі - та!

мно - га - я лі - та!

мно - га - я лі - та!

Боже Великий, Єдиний,
 Нам Україну храни!
 Волі і світу промінням
 Ти її осіни!
 Світлом науки і знання
 Нас, дітей, просвіти!
 В чистій любові до краю
 Ти нас, Боже, зрости!
 Молимося, Боже Єдиний,
 Нам Україну храни!
 Всі свої ласки, щедроти
 Ти на люд наш зверни!
 Дай йому волю!
 Дай йому долю!
 Дай доброго світа!
 Щастя дай, Боже, народу
 І многая, многая літа!

Аватар

Музика К. Дженкінса
Обробка С. Румянцевой

$\text{♩} = 60$

Сопрано

Альт

Тенор

Бас

Фортепиано

Флейта

pp He e - e - e - e - e - e - e

pp ho - o -

pp

p

6

Сопр.

А.

Т.

Б.

Ф-но

Фл.

a-ria-a-riadia-mus da a-ri-a na-tus la - te aq - u-a. A-ra-va-re tu e va te

o - o - o - o - o - o - o - o -

Comp. a-ra-va-re tu e va-te a-ra-va-re tu e va-te la-te-a.

A. a-ra-va-re tu e va-te a-ra-va-re tu e va-te la-te-a.

T. o - o - o - o - o.

B. a-ra-va-re tu e va-te a-ra-va-re tu e va-te la-te-a.

Ф-НО a-ra-va-re tu e va-te a-ra-va-re tu e va-te la-te-a.

ФЛ. a-ra-va-re tu e va-te a-ra-va-re tu e va-te la-te-a.

Ariadamus late ariadamus da
ari a natus late adua

A-ra-va-re tu-e va-te
a-ra-va-re tu-e va-te
a-ra-va-re tu-e va-te la-te-a

Ariadamus late ariadamus da
ari a natus late adua

A-ra-va-re tu-e va-te
a-ra-va-re tu-e va-te
a-ra-va-re tu-e va-te la-te-a

A-na-ma-na coo-le ra-we
a-na-ma-na coo-le ra
a-na-ma-na coo-le ra-we a-ka-la...
a-na-ma-na coo-le ra-we a-ka-la.....
ah-ya-doo-ah-eh
a-na-ma-na coo-le ra-we a-ka-la.....
a-ya-doo-ah-eh...
a-ya doo a-ye
a-ya doo a-ye

****

A-na-ma-na coo-le ra-we
a-na-ma-na coo-le ra
a-na-ma-na coo-le ra-we a-ka-la...
a-na-ma-na coo-le ra-we a-ka-la.....
ah-ya-doo-ah-eh
a-na-ma-na coo-le ra-we a-ka-la.....

a-ya-doo-ah-eh...
a-ya doo a-ye
a-ya doo a-ye

****

a-ri-a-di-a-mus la-te
a-ri-a-di-a-mus da
a-i-a na-tus la-te a-du-a.

A-ra-va-re tu-e va-te
a-ra-va-re tu-e va-te
a-ra-va-re tu-e va-te la-te-a.

A-na-ma-na coo-le ra-we
a-na-ma-na coo-le ra
a-na-ma-na coo-le ra-we a-ka-la...
a-na-ma-na coo-le ra-we a-ka-la.....
ah-ya-doo-ah-eh
a-na-ma-na coo-le ra-we a-ka-la.....
a-ya-doo-ah-eh...
a-ya doo a-ye
a-ya doo a-ye

ya-ka-ma ya-ma-ya-ka-ya me-ma
a-ya-coo-ah-eh mena
ya-ka-ma ya-ma-ya-ka-ya me-ma
a-ya-coo-ah-eh mena
ya----ka--ma me--ah
a-ya-coo-ah-eh mena
ya----ka--ma me—ah

Музика із кінофільму «Пірати Карибського моря»

Музика К. Бадельта
Аранжування С. Румянцевой

♩ = 60

♩ = 100

Soprano
tu du tu - o o a u-u - tum - tum - dum...

Alto
u-u-o - u-u-o - tum - tum - tum... tun-tun - tun...

Tenor
tu - tu du - du - tum - tum tum...

Bass
tu - du dum - dum - dum... tom-pa-ta pom pom pom pom

7
S.
A.
T.
B.
dum tum du - dum-tum-tum - tum tu-dum-dum-tum-dum
tom - pa-ta-tom-pom-pom-pom - pom pom - pom pom -

10
S.
A.
T.
B.
tum tu-dum dum-dum tum tum - tum tum dum, tu-dum - dum-dum-dum -
pom pom pom pom pom pa-ta-pa pom pom pom

13

S. dum -

A. tum - tu-dum - dum-tum-dum - tum tu-dum dum dum-dum tum - dum tu - du

T. pom pa-ta-pa pom pom-pom pa-ta-pa pom pom pom pa - ta - pom pom pom tu -

B.

16

S. ou - o - o..

A. ou o - o....

T. dum-tu dum tum tum tum tum tu du tu tu tu tu tum tu dum tu tum tu tum tu du tu tu tu tu tum du tu tu tu tu-

B.

21

S. tu du dum tu du o-...

A. tum tu du du tu du tu tu tum tu du tum tu du tum tu du tu tu du tu tu tum tu du tum tu du - ....

T. tum tu du du tu du tu tu tum tu du tum tu du tum tu du tu tu du tum tu du - ....

B.

21

S.

A. tu du dum tu du o-...

T.

B. tum tu du du tu du tu tu tum tu du tum tu du tum tu du tu tu-du tu-tu tum tu du tum tu du - ....

25

S.

A.

T.

B. tum tum tum tum tum tum tum tum tu du .....

♩ = 60

30

S.

A. O-o-o...

T.

B. dum.

Smile

Слова Дж. Тернера та Дж. Парсонса

Музика Ч. Чапліна

Moderato *p*

Soprano
Alto 1, 2

A...

Tenor
Bass

4 *mp*

Smile through your heart is a - ching, smile ev - en through it's brea - king,

6 when there are clouds in the sky you'll get by. If you

A...

A...

8 smile through your fear and sor - row, smile and may be to - mor - row

4 10 you'll see the sun comes shi - ning through for you. *cresc.*

shi - ning through for you. *cresc.*

Light up your face with glad - ness, hide eve - ry trace of sad - ness,

gla - ness hide sad - ness,

al - though a tear may be ev - er so near. That's the time you must keep on try - ing,

ev - er so near. Time you must keep on try - ing,

smile - what's the use of cry - ing? You'll find that life is still worth - while if

you just smile. A

Smile, though your heart is aching
Smile, even though it's breaking
When there are clouds in the sky
You'll get by...

Smile, though your heart is aching
Smile, even though it's breaking
When there are clouds in the sky
You'll get by...

If you smile
With your fear and sorrow
Smile and maybe tomorrow
You'll find that life is still worthwhile
If you just...

If you smile
Through your fear and sorrow
Smile and maybe tomorrow
You'll find that life is still worthwhile
If you just smile...

Light up your face with gladness
Hide every trace of sadness
Although a tear may be ever so near
That's the time you must keep on trying
Smile, what's the use of crying
You'll find that life is still worthwhile
If you just...

That's the time you must keep on trying
Smile, what's the use of crying
You'll find that life is still worthwhile
If you just smile

The Man of Love

Слова А. Гершвіна

Музика Дж. Гершвіна

Moderato

Soprano
Alto 1, 2

mp

A...

Tenor
Bass

mp

A...

5 *p molto*

When the mel - low moon be.gins to beam,

p molto

eve - ry night I

8

and of course Prince Charm - ing is the theme the

dream a lit - tle dream,

11

he for me. Al - though I re - a - lize as well as you

15

it is sel - dom that a dream comes true,

to me it's

tu du du du du du du tu du du du du du du

18

that he'll ap - pear, A...

clear

21

Some day he'll come a long, the man I love; and he'll be big and strong,

24

the man I love; and when he comes my way, I'll do my best

to

27

He'll look at me and smile

make him stay. A...

30

I'll un - der - stand and in a lit - tle while he'll take my hand

33

and trough it seems ab - surd I know we both won't

35 say a word. May - be I shall meet him

I know we both won't say A...

38 Sun - day, may - be Mon - day, may be not. Still I'm sure to meet him

42 one day may - be Tues - day will be my good news day.

45 He'll build a lit - tle home just meant for two from wich I'll ne - ver roam,

8

48 who would, would you? And so all else a - bove I'm wait - ing for the

for the

tu du du du   Some day he'll come a . long,

51

man I love. A...

the man I love,   and he'll be big and strong,   the man I love;

54

and when he comes my way,   I'll do my best to

57

to

ma - ke him   stay.   A...   Love.

59

When the mellow moon begins to beam,
 Every night I dream a little dream,
 And of course Prince Charming is the theme,
 The he for me.
 Although I realize as well as you
 It is seldom that a dream comes true,
 To me it's clear
 That he'll appear.
 Some day he'll come along,
 The man I love
 And he'll be big and strong,
 The man I love
 And when he comes my way
 I'll do my best to make him stay.

He'll look at me and smile
 I'll understand,
 And in a little while,
 He'll take my hand,
 And though it seems absurd,
 I know we both won't say a word
 Maybe I shall meet him Sunday
 Maybe...
 He'll build a little home
 Just meant for two,
 From which I'll never roam,
 Who would, would you?
 And so all else above
 I'm waiting for the man I love.,

Над Дніпровою сагою

Слова Т. Шевченка

Музика С. Стельмашука

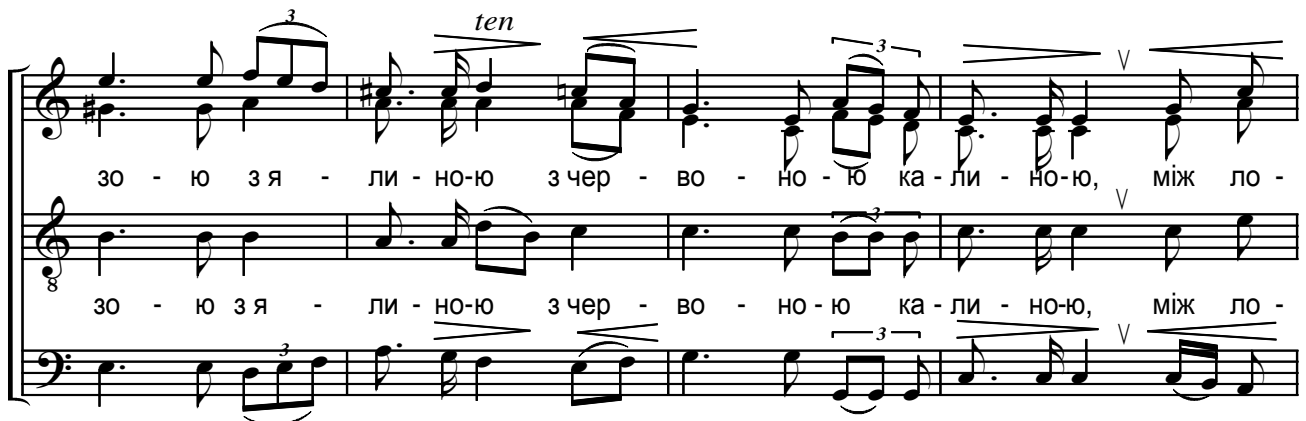
Sostenuto
mp

S
A
T
B

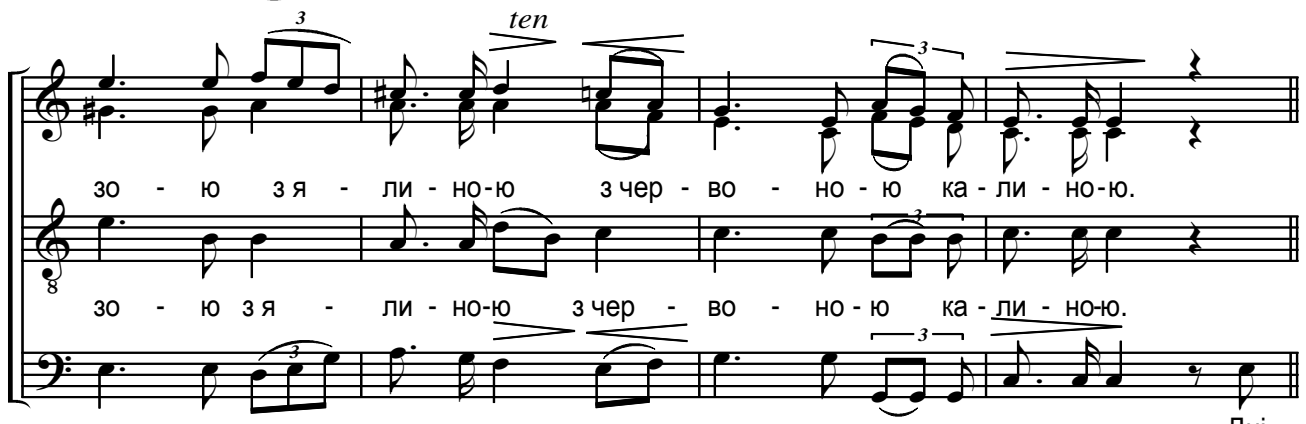
Над Дні-про - во - ю са - го - ю сто - їть я - вір між ло - зо - ю, між ло -

ten

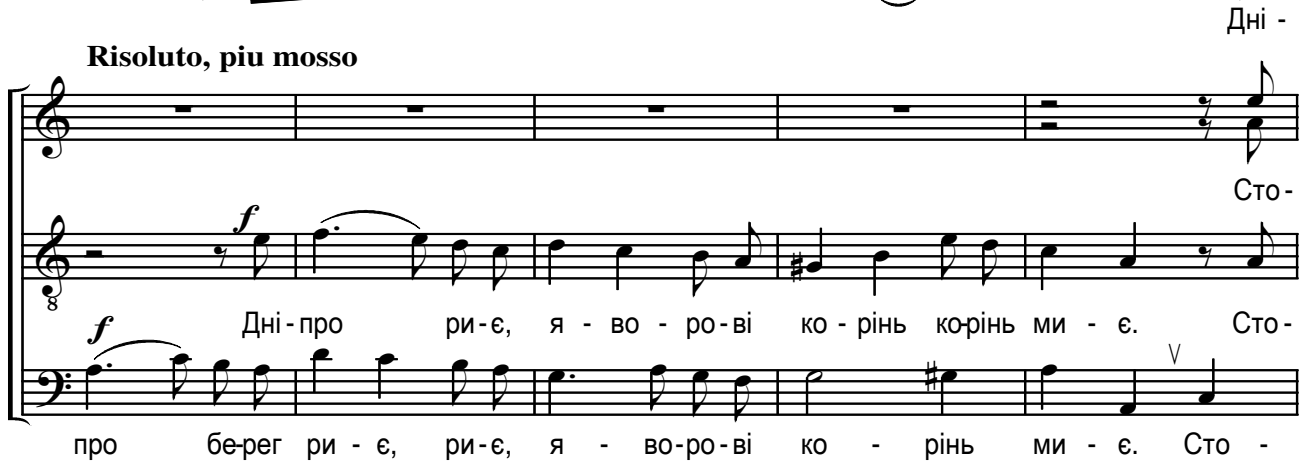
зо - ю зя - ли - но-ю з чер - во - но - ю ка - ли - но-ю, між ло -

ten

зо - ю зя - ли - но-ю з чер - во - но - ю ка - ли - но-ю.

Risoluto, piu mosso

Дні -
Сто -
Дні-про ри-є, я - во - ро-ві ко - рїнь корїнь ми - є. Сто -
про берег ри - є, ри-є, я - во-ро-ві ко - рїнь ми - є. Сто -

іть ста - рий, по-хи - ли - вся, за - жу - ри - - -

іть ста - рий, по-хи - ли - вся, за - жу - ри - - -

мов ко - зак той за - жу - ри - - -

вся. що без до - лі, *росо а росо cresc.* без ро - ди - ни і без ві - рно - ї дру -

вся. що без до - лі, без ро - ди - ни і без ві - рно - ї дру -

вся

f жи - ни, і без ві - рно - ї дру - жи - - - ни *tr*

жи - - - ни, без ві - рно - ї дру - жи-ни без дру - жи - - -

що без до - лі, без на - ді - ї в са - мо - ти - ні по - си -

ни, що без до - лі, без на - ді - ї в са - мо - ти - ні по - си -

Tempo I *mf*

Ві - - - - є. Над Дні - про - во - ю са -

Ві - - - - є. Над Дні про - во - ю са -

го - ю сто - їть я - вір між ло - зо - ю, між ло - зо - ю з я -

го - ю сто - їть я - вір між ло - зо - ю, між ло - зо - ю з я -

ritu f

ли - но-ю з чер - во - но - ю ка - ли - но-ю, між ло - зо - ю з я -

ли - но-ю з чер - во - но - ю ка - ли - но-ю, між ло - зо - ю з я -

p

ли - но-ю з чер - во - но - ю ка - ли - но - ю.

ли - но-ю з чер - во - но - ю ка - ли - но - ю.

Над Дніпровою сагою
Стоїть явор меж лозою,
Меж лозою з ялиною,
З червоною калиною. } 2

Дніпро берег рие-рие,
Яворові корінь мие.
Стоїть старий, похилився,
Мов козак той зажурився. } 2

Що без долі, без родини
Та без вірної дружини,
Без дружини та надії
В самотині посивіє! } 2

Явор каже: — Похилюся
Та в Дніпріві скупаюся. —
Козак каже: — Погуляю
Та любую пошукаю. } 2

А калина з ялиною
Та гнучкою лозиною,
Мов дівчаточка із гаю,
Виходжаючи співають. } 2

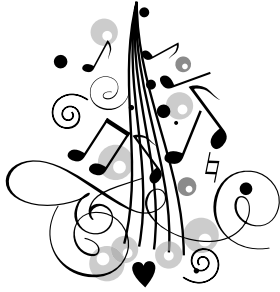
Повбирані, заквітчані
Та з таланом заручені,
Думки-гадоньки не мають,
В'ються-гнутья та й співають. } 2

Зміст

Від авторів	3
Тема 1. Історія виникнення вокальної партитури	3
Тема 2. Тембральні особливості вокальних партій та порядок запису партій у партитурі	5
Тема 3. Різновиди партитур для вокальних ансамблів	9
Тема 4. Партитурні позначення	11
Тема 5. Виконання партитур для вокального ансамблю на фортепіано	12
Тема 6. Спрощення партитур для вокальних ансамблів при виконанні на фортепіано	13
Тема 7. Читання партитури з аркуша	14
Тема 8. Транспонування партитури для вокального ансамблю	15
Тема 9. Аналіз твору для вокального ансамблю	16
Закувала зозуленька. (Українська народна пісня). Обробка М. Леонтовича	18
По горі, горі пави ходили. (Українська народна пісня). Обробка К. Стеценка	19
Вишні-черешні розвиваються. (Українська народна пісня). Обробка М. Леонтовича	20
За нашою слободою. (Українська народна пісня). Обробка М. Леонтовича	21
Вечір. Слова Д. Млаки. Музика І. Воробкевича	22
Весна. Слова Л. Горлача. Музика Ф. Мендельсона	23
Matona mia cara. Музика Орlando ді Лассо	24
Янголи в небі. (Колядка). Перекладання для жіночого хору Л. Байди. Обробка О. Кошиця	25
Свята ніч. (Церковний різдвяний гімн). Музика Ф. Грубера. Обробка Л. Байди	26
Летіла зозуля. (Українська народна пісня). Обробка М. Коника	27
Задрімали хвилі. Український текст А. М'ястківського. Музика М. Анцева	28
Піон. (Литовська народна пісня). Російський текст А. Титова. Обробка С. Шимкуса	29
Audite nova! (Фрагмент). Музика Орlando ді Лассо	30
Abba, Vader, lof en ere. Слова Ю. А. фон Посека. Музика К. Мюллера	31
Zum Gloria. (Cäcilia-Messe). Музика К. Дернтла	32
Zum Sanktus. (Cäcilia-Messe). Музика К. Дернтла	33
When He Comes Again. Слова і музика М. Г. Тейн. Аранжування М. Арсе	34
Contemplation (Consolation). Музика С. Грінвуда	36
Пречистая Діва. (Колядка). Обробка В. Якимця	37
Hark! There Comes a Whisper. Слова Ф. Кросбі. Музика В. Г. Доана	41
Abendsegen. (З опери «Ганс і Гретель»). Музика Е. Гумпердінка	43
Ой, чий то кінь стоїть. (Українська народна пісня). Обробка О. Токар	44
Липа. Слова В. Мюллера. Музика Ф. Шуберта	45
Somethin' stupid. Слова і музика К. Паркса. Аранжування С. Румянцевой	46
Yesterday. Слова і музика П. Маккартні	48
P.S. I love you. Слова і музика Дж. Леннона та П. Маккартні	50
El Grillo. Музика Ж. Денре (Жоскен де Пре)	55
Run to you. (З репертуару групи «Пентатонікс»). A light in the room	58
Silent Night. (З репертуару групи «Пентатонікс»). Слова Й. Мора. Музика Ф. Грубера. Обробка Н. Мендози	59
Spring is here... (Фрагмент). Слова Л. Харта. Музика Р. Роджерса	61
Вечірня зоря. Слова Ф. Рюккерта. Переклад Я. Родіонова. Музика Р. Шумана	63
Наша дума. Слова Т. Шевченка. Музика А. Кос-Анатольського	64
Реве та стогне Дніпр широкий. Слова Т. Шевченка. Музика Д. Крижанівського. Обробка В. Косенка	66
Сонце заходить. Слова Т. Шевченка. Музика Д. Роздольського	68
Боже Великий, Єдиний. Слова О. Кониського. Музика М. Лисенка. Редакція О. Кошиця та хору «Гомін» з м. Манчестер (Великобританія)	71
Аватар. Музика К. Дженкінса. Обробка С. Румянцевой	74
Музика із кінофільму «Пірати Карибського моря». Музика К. Бадельта. Аранжування С. Румянцевой	76
Smile. Слова Дж. Тернера та Дж. Парсонса. Музика Ч. Чапліна	79
The Man I Love. Слова А. Гершвіна. Музика Дж. Гершвіна	81
Над Дніпровую сагою. Слова Т. Шевченка. Музика С. Стельмашука	85

Тетяна Борисівна Каблова,
Світлана Віталіївна Румянцева

Читання партитур
для вокальних ансамблів
Навчально-репертуарний збірник

За зміст і якість поданих матеріалів відповідають укладачі

Видання підготовлене до друку в НМЦ видавничої діяльності
Київського університету імені Бориса Грінченка

Завідувач НМЦ видавничої діяльності *М. М. Прядко*
Відповідальна за випуск *А. М. Даниленко*
Над випуском працювали: *О. А. Марюхненко,*
Т. В. Нестерова, О. Д. Ткаченко

Поліграфічна група: *О. О. Ярошенко,*
Д. Я. Ярошенко, В. В. Василенко

Підписано до друку 13.06.2019 р. Формат 60x84/8.
Ум. друк. арк. 10,46. Обл.-вид. арк. 8,75. Наклад 30 пр. Зам. № 9-070.

Київський університет імені Бориса Грінченка,
вул. Бульварно-Кудрявська, 18/2, м. Київ, 04053
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи
Серія ДК № 4013 від 17.03.2011 р.

Попередження! Згідно із Законом України «Про авторське право і суміжні права» жодна частина цього видання не може бути використана чи відтворена на будь-яких носіях, розміщена в мережі Інтернет без письмового дозволу Київського університету імені Бориса Грінченка й укладача. Порушення закону призводить до адміністративної, кримінальної відповідальності.